

Uredništvo in upravnništvo

Calle AÑASCO 2322 U. T. 59 - 3667

Sprejemanje strank vsak dan od 15.—18.

Buenos Aires, 28. julija 1934

Naročnina za pol leta \$ arg. 3.—; celo

leto \$ 5.—; Inozemstvo Dolar 2.—

List izhaja ob sobotah štirikrat mesečno

Argentino
CORREO

TARIFA REDUCIDA

FRANQUEO PAGADO

Concesión 1551

Nacijsti so ubili avstrijskega diktatorja Dollfussa

Ko se je Hitler vsled slabe ekonomske in politične situacije Nemčije vendar le pogodil z Mussolinijem, da se ne bo delalo za priključitev Avstrije k Nemčiji, je Mussolini takoj zaobrnil italijansko zunanjo politiko v drugo smer, kot smo že na drugem mestu povedali. To je nemške fašiste naravnost podivjalo, da so pričeli z očitno nacijsko propagando v Avstriji. Nemška vlada seveda v javnosti figurira kot da ni ona odgovorna za stvari, ki se dogajajo v Avstriji.

Kancelar Dollfuss je hotel pri Društvu narodov javno protestirati proti teroristom iz Nemčije. Do tega ni prišlo ker so ga te dni nacijsti ubili.

V sredo, ko so bili ministri ravno pri zborovanju, je naskočilo vladno palačo kakih 300 nacijskov, ki so nosili "falš" uniformo "Heimwehr", ter je eden od njih takoj oddal strel proti kancelarju Dollfussu, ki ga je smrtno zadel.

Osem nacijskov, preoblečeni v narodno stražo, so se že predpoldnem vtihotapili v vladno palačo. Ubili so načelnika radjopostaje ter se iste polastili. Usmrtili so tudi nekega policista, ki se jim je bližal. Takoj so pričeli z radio propagando. Nekoliko po eni uri popoldne je naznanil radjo, da je kancelar Dollfuss odstopil in da je prevzel vladno krmilo Rintelen. Naj bo omenjeno, da je Rintelen poslanik v Rimu.

Policija je kmalu zapazila da z radjo postajo ni vse v redu. Pričela je osvajati vladno palačo z nsajenimi bajoneti in z ročnimi granatami. Medtem je prišlo na pomoč tudi vojaštvo s strojniciami. Nacijsti so bili potisnjeni v zadnje nadstropje. Ob treh in četrt jih še policija premagala in so bili štirje mrtvi.

Mdetem pa so njihovi tovariši že ubili Dollfussa ter aretirali vse ministre.

Nihče ni vedel kaj se godi v notranjosti palače. Čudno se je slišalo, da daje vladna navodila major Fey in ne Dollfuss, kar so v Pragi in tudi drugod takoj komentirali, da se je moralo nekaj pripetiti.

Mayor Fey, ki je v vladi narodni obrambni komisar, je dal z balkona dvakrat ukaz policiji in "Heimwehru" naj ne podvzame nikakih korakov dokler ne dobi zato dovoljenja. Medtem so se ministri v notranjosti palače, pod grožnjo za življenje, pogajali z nacijski.

Brez vladnega dovoljenja je bilo od posameznih krajevnih funkcionarjev takoj po vsej republiki proglašeno obsedno stanje.

Nacijsti so pripravili atentate tudi na druge vodilne osebnosti po raznih krajih, ki so se več ali manj posrečili. Treba je pripomniti, da nacijskov socialisti, ki imajo pretežno večino, niso nič ovirali v borbi proti Dollfusovi diktaturi, za kar imajo dovolj povoda iz krvavih februarjskih dogodkov.

Zgleda, da bo ostal notranje politični položaj zaenkrat neizpremenjen. Princ Starhemberg ki se je med tem časom nahajal v Benetkah, je dal od tam povelje "Heimwehru" naj se oboroži do zob in naj bo pripravljen. Ministrski predsednik Miklas je takoj reorganiziral vladno, ki je uradno proglasila obsedno stanje.

Meja med Avstrijo in Nemčijo je popolnoma zaprta.

Italija je takoj mobilizirala vojaštvo na avstrijski meji, ki bo v slučaju sile takoj vkorakalo na avstrijsko ozemlje.

Do vojne najbrže ne bo prišlo, ker jo Nemčiji v današnjih okoliščinah ne kaže izzvati. Vsekakor pa je mir Evrope na kocki.

V našem listu smo že večkrat pisali, da je fašizem stalna nevarnost za mir v Evropi. In zadnji dogodki so nam v ponovni dokaz, da se ne motimo.

Ginebra. — Društvo narodov pravi, da je vojna pred pragom. Odvisno je vse od Italije, Francije in Anglije.

Italijanske in čehoslovaške čete so pripravljene na meji.

Dunaj. — Engelberta Dollfussa, ki je zraven na sliki s svojo ženo, so pokopali danes.

Vatikan. — Papež je obsodil nacijske za — barbare — in to je bil tudi Dollfuss. Saj je še vsem v spominu koliko ljudi je dal postreljati v februarjski revoluciji.

Kot katoliškega diktatorja, bi se lahko reklo, da ga je božja kazen zadela.

Dunaj. — Aretiranih je 114 nacijskov. Vlada se jih ne upa obsoditi na smrt, ker se boji še večje zmešnjave.

Policijsko poročilo pravi, da je ubil Dollfussa Franc Holzweber, bivši vojaški četnik.

Dunaj. — Podkancelarju von Starhembegu, ki je naslednik Dollfussa, je brzojavil Mussolini, da se mora neodvisnost Avstrije ohraniti pa četudi z vojno.

Pariz. — Francija pravi, da ni za to, da bi Italija, Jugoslavija in Češkoslovaška zasedle Avstrijo, vendar, če bi bila Anglija za to, bo tudi Francija podvzela korake.

Francija pravi, da se Nemčija le hlina, da ni kriva za dogodke v Avstriji, v resnici pa da je za vse odgovorna.

MUSSOLINI SE JEZI NA HITLERJEVSKO PROPAGANDO V AVSTRIJI

Kljub temu, da sta se nedavno Hitler in Mussolini pogodila v Benetkah za neodvisnost Avstrije, ni prenehala nemška fašistična propaganda v Avstriji. Kri ni voda. Četudi politični interesi Nemčije zahtevajo drugače, se ne bo nikoli odpovedala avstrijskemu prebivalstvu, ki ji po krvi in jeziku pripada.

Italijansko fašistično časopisje je dolgo časa povdarjalo stališče italijanske politike napram Avstriji in Nemčiji, ko pa je videlo, da se s hitlerjevsko propagando le ne preneha, je pričelo odločnejše nastopati. Zahteva, da se s fašistično propagando v Avstriji popolnoma preneha.

Pričakovati je, da bo zadobila zadeva Avstrije, med Italijo in Nemčijo, dalekosežnejše posledice. Fašizem pač ne more gojiti idejnega prijateljstva, ker je zgrajen na militarizmu.

Odkar se pripravljajo, Anglija, Italija in morda tudi Francija za tesnejše sodelovanje, je zapaziti v Nemčiji drugo politično ozračje, ki še nima čistega pojma. Opaziti je splošno poostretev diplomatskih odnosov med evropskimi državami, kar znači, da se nad Evropo ponovno zbirajo temni oblaki. Narodi iz kapitalističnega propadajočega sistema pač ne najdejo izhoda.

Kot je bilo pričakovati je francoski zunanji minister Barthou, ki je obiskal razna središča evropskih držav, zelo zblondlal politični položaj Evrope. Državniki zopet nič več ne verujejo eden drugemu in so pričeli rožljati z orožjem.

Mussolinijeva zunanja politika je zadnje čase precej pridobila, zato tudi je Mussolini hitro izrazil priliko, ter pokazal zobe Hitlerju. Seveda pod pretvezo, da je v velikanski nevarnosti neodvisnost Avstrije, ki bi lahko privedlo celo do vojne, če bi Mussolini takoj ne nastopil mesto "zaščitnika".

Če bi Italija resnično navezala tesnejše prijateljstvo s Francijo, kar je iz gospodarskega stališča Italije pričakovati, ostane Nemčija na evropski celini popolnoma osamljena, izven če bi bila Poljska na njeni strani. V tem slučaju bo Nemčija prisiljena iskati nekega političnega izhoda.

Italija je pričela tudi z živahno politično taktiko na Balkanu. Posebno je pričela iskati boljših odnosov z Jugoslavijo.

Pri vseh teh brezplodnih homatijah evropskih državnikov pa lahko mirno rečemo, da dokler ne bo zavladal v Evropi zdrav socialni red, kot ga imajo Slovani na severu, ni pričakovati miru in blagostanja.

(Op. ur. Članek je bil napisan predno so ubili Dollfussa, ki pa ne izgubi mnogo na veljavi in ga zato priobčujemo.)

Berlin. — Hitler je imenoval von Papena, ki nam je znan iz zadnjih dogodkov v Nemčiji, za polnomočnega ministra na Dunaju.

Protestantizem v Italiji

Vatikan je organiziral mogočno propagando proti širjenju protestantizma v Italiji.

Vsak dan ta teden so odpotovale posebne skupine iz Vatikana ter se odpeljale na vse strani kraljevine na javne shode proti protestantizmu.

Dobro bi bilo, da bi Vatikan pričel tudi z javno propagando proti "paganskemu" fašizmu. Saj je vsem znano, da je Mussolini vedno delal proti cerkvi. Z Vatikanom se je pogodil še le tedaj, ko se mu je cerkev brezpogojno udinjila za dekle. Posebno na Primorskem se to občutno vidi. Samemu škofu Fogarju, ki ima priliko žalostne razmere vsak dan od bližje videti, se je nesrečno primorsko ljudstvo zasmililo. Pa bodo že kako prisilili moža k molku če ga ne bodo vtaknili v kak samostan kot spokornega meniha delati pokoro, ker se je predrznil potegniti za "barbarske" Slované.

Ker smo že pri cerkvi, naj omenimo, da nekateri rihemberčani dobivajo pisma od doma, da se tam prikazuje neki privid, ki da je mati božja, ali vsaj kak svetnik. Ni dvoma da se gre za kako pustolovsko potegavščino vernega ljudstva.

Nam se le čudno zdi, kako da se tistim, ki so Primorsko ljudstvo pahnilo v današnjo bedo, še ni prikazal hudič.

Resnice se bojijo

Madžarska vlada je prepovedala izhajanje več listov, ker so preveč po pravici opisali zadnje krvave dogodke v Nemčiji ki bi vtegnilo kvariti dobre odnose med obema narodoma...

Italijansko i celo jugoslovansko časopisje je bilo enako previdno. Nekateri listi so se naravnost divili Hitlerjevi hrabrosti.

Tu imamo ponovni dokaz, da večino listov piše za interese svojih gospodarjev in če je pri tem treba zavezati oči pred resnico nima pomena.

Paris. — Francoska vlada je odobrila načrt za ogromna javna dela, ki bodo zaposlila 100 tisoč delavcev. Ta velikopotezni načrt vlade je napravil zelo veliko veselje med nezaposljenimi.

Zloglasni bandit Dillinger mrtev

Kot poročajo iz Združenih držav, se je po več mesečnem lovu posrečilo policiji izslediti zloglasnega bandita Dillingerja, ki ima na vesti več umorov in veletatvin.

Policija ga je izsledila v hipu ko je prihajal iz kina v spremstvu dveh žensk. Po kratkem boju se je zgrudil mrtev.

Zborovanje judov

Kot je znano so judi raztreseni po vsem svetu. Imeli bodo v kratkem veliko zborovanje v Ženevi. Zborovanje se bo nanašalo na splošno moralno in materjalno eksistenco judov raztresenih po vseh delih sveta.

Ponovno se je pričelo z razorožitvenimi konferencami

Društvo narodov je zopet pričelo z razorožitvenimi konferencami. Za Evropo je aktualno vprašanje, vojna ali mir? Že od pomladi sem se evropske države neprestano pripravljajo na vojno.

Rusija in Francija sta pripravili načrt, ki če bi se vsi po njem ravnali, bi bil mir v Evropi več kot zagotovljen. Načrt predvideva predvsem "Lokarno oriental" sedmih držav; poleg sredozemski pakt za združitev, Francije, Italije, Jugoslavije, Rumunije, Grčije in Turčije i nazadnje "generalni pakt" za povezanje vsega skupaj. Lokarnski pakt iz leta 1925 je služil temeljno današnjemu, vendar ni bil dovolj obsežen.

Novi pakt določa, da če bi Nemčija napadla Sovjete mora slednji takoj priskočiti na pomoč Francija. Nasprotno pa je tudi Nemčija zavarovana pred morebitnim napadom Francije, Italije, Anglije ali Belgije. In če bi bila Nemčija napadena od Francije se mora pomagati prvi.

Načrt predvideva še razne druge podrobnosti, ki pa najbrže niti v širši obliki ne bo zadobil nikake pomebnejše podlage.

Osem smrtnih obsodb

Najvišje sodišče v Moskvi je obsodilo na smrt osem oseb, na dosmrtno ječo pa 15. Med obsojenci je en koreje in več rusov.

To je bil prvi proces pod rednim sodiščem. Kriminalci so poškodovali več železniških naprav in postajo Chornaya, kjer se je nahajalo 15 vagonov in dve lokomotivi.

Moskva. — Za novega poslanika v Parizu bo baje imenovan Rakovisky, ki ima precej političnih prijateljev v Franciji.

Velika vročina v Jugoslaviji

Potem, ko je bilo več časa mrzlo, je kar naenkrat nastopila neznosna vročina ne samo v Jugoslaviji temveč po vsem Balkanu.

Do sedaj je bilo 15 težkih slučajev vsled vročine.

Vlada je odredila za civilne uradnike, da popoldne ne delajo.

Atene, Turčija. — Turške obrežne straže v mali Aziji so obstreljevale neki italijanski vojni parniki, pri čemer je bil en vojak mrtev. Lahko se zgodi, da bo radi tega incidenta tudi

ARGENTINSKE VESTI

TRI LETALSKE NESREČE

Na poti proti Rosario de la Frontera se je 20 t. m. pokvaril motor letala v katerem so se vozili, notranji minister dr. Melo, predsednik hipotekarne banke dr. Enrique S. Perez, narodni poslanec Marcos Rojas in tajnik ministra, kar je prisililo pilota, da je pristal v bližini okraja Metan, nad takozvano reko Río Seco. Radi neprimernega prostora je letalo treščilo z zadnjim koncem ob tla in se skoro popolnoma razbilo. Potniki so ostali razen dr. Perez in Rojas, ki imata zlomljeno nogo in roko, respektivno le z majhnimi poškodbami in so bili prepeljani v posebnem vlaku v Bs. Aires.

Dne 24 t. m. v pristanišču Belgrano na "Campo Sarmiento" se je v višini 300 m užgal motor letala katero je vodil podčastnik 28-letni Anatolio Belausteguigoitia, letalo je padlo na tla in z njim vred nesrečni pilot, na zadobljenih poškodbah mrtev.

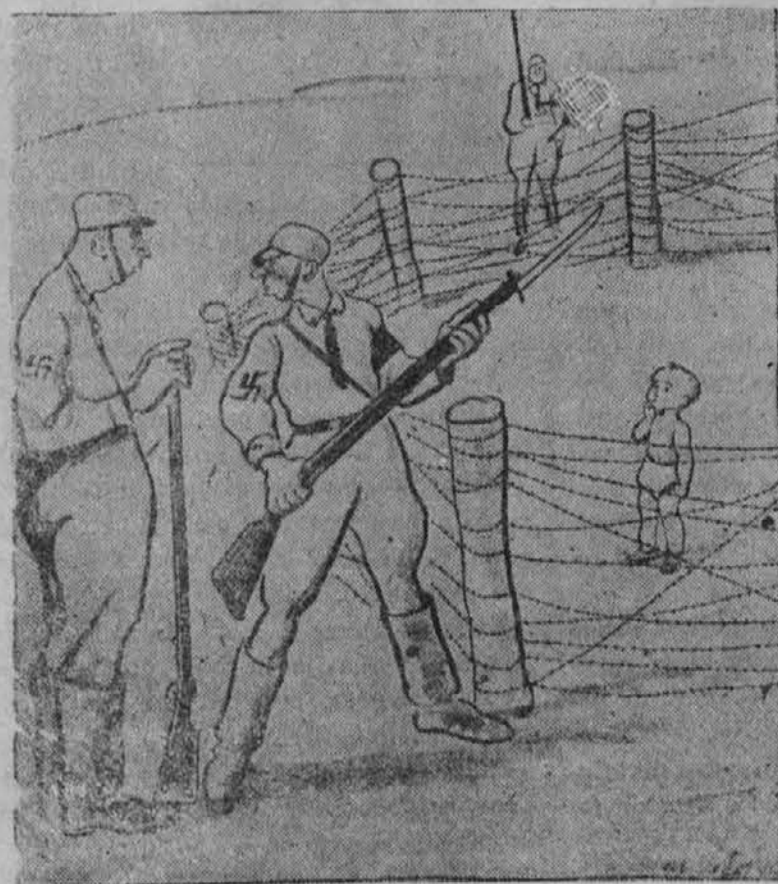
Istega dne, okoli 10.30 ure je nad letališčem Punta Indio izvajal praktične vaje podčastnik 27-letni Edvardo Francioni v družbi mehanika Serapio Orbes-a in kot opazovalca, mornarja Salvadorja Bloisi-ja. Radi poškodb pri motorju je letalo padlo pri čemer je izgubil pilot življenje in so ostala spremljevalca težko ranjena prepeljali v bolnišnico v La Plata.

Italija poslala vojno brodogve v turške vode, kot ga je poslala Anglija.

VOJNA V CHACU

Vojna v Chacu krvavo nadaljuje. Kot poročajo zadnje vesti se bodo bojevali še nadalje. Vsa prizadevanja za mir bodo ostala brez uspeha. Škoda za ljudstvo, ki izgublja mlade sinove le v tako žalostnem opravilu.

Izobrazbe, čimveč izobrazbe med ljudstvo, ne bodo delali z nami kar bi se komu zljubilo.

Potem, ko je dal Hitler kovsmrtiti 77 svojih nasprotnikov, izmed katerih so se trije kot v času Neorna, ubili sami, je zavladal po vsej Nemčiji "blažen" mir.

Nemški narod je ubogljiv kot otrok, četudi je malce stoten, ker je bolan na želodcu, pa saj ta otroška bolezen razsaja danes povsod, bo odrešenik Führer kot obljubuje, kmalu in sitneže potolažil in pozdravil.

Vsaka šola nekaj stane. Bo že tudi nemški narod kmalu izprevidel, kaj je v bistvu fašizem.

PRISILJENA SELITEV BREZPOSELNIH

Tukajšnji Poder Ejecutivo se je obrnil na notranje ministerstvo z zahtevo, da naj poskrbi, da se spravi v Novem Pristanišču s poti tam obstoječih 1000 barak v katerih živi približno 3000 brezposelnih mož, češ, da to ogroža zdravstvenemu stanju mesta in da onemogoča nadaljevanje razširjenja ulice Av. Costanera. Vprašanje je kam bodo pa sedaj spravili nesrečne ljudi. Ako ogroža njih bivanje zdravju mesta in morali, bi se morali pa malo več pobrihati zanje in jim preskrbeti zaslužka, pa bi ga gotovo ne ogražali več. Seveda tega ti gospodje ne premislijo ali bolje — nočejo.

MUHASTO VREME

V času ko bi mogli imeti najhujši mraz se je začelo živo srebro v toplomeru nenadoma dvigati tekom nedelje, ponedeljka in je v torek prišlo na vrhunec z 26.1° stopinj nad ničlo in so ljudje že pridno odlagali suknje misleč, da padati dež in tako imamo zopet običajni zimski ne bo več mraza. V torek ponoči pa je pričel čas.

NOVA ZELEŽNIŠKA PROGA

Tukajšnjemu kongresu je bil odposlan ta eden projekt nove železniške proge, ki bi vezala Neuquén z Bariloche. Priložena nota pravi, da z ekonomskega stališča in z ozirom nato, da nimajo med ozemljem Neuquen Bahia Blanca, Zapala in Carlos Bariloche nobene prave zveze, bi bila neobhodno potrebna zgraditev te proge. — Želeti bi bilo da se graditev izvrši ker bi pri tem lahko našel delo kdo izmed naših rojakov.

KAJ BO S SLOVENSKO ŠOLO V VILLA DEVOTO

Ker je bilo Sokolsko društvo La Paternal, na tako nesramen in podel način od neodgovornih

MESTNA KRONIKA**NESREČA NA DELU**

V hiši v ul. Araoz 1557 je bil zaposlen z zidarskim delom 26 letni F. Diana, ko je v torek okoli 4.30 ure hotel prižgati luč ga je električni tok vrgel več metrov v stran in je pri tem padel v klet kjer je obležal z razbito glavo in je kmalu nato izdihnil v bolnišnici Fernandez.

članov razpuščeno, je sedaj Slovenska šola v Villa Devoto, katero je omenjeno društvo vzdrževalo, v nevarnosti. Zato bi bilo zelo primirno, da se odgovorni faktorji zavzamejo za šolo, ka-

DRZEN NAPAD

V parku Tres de Febrero v bližini Palerma so trije neznanci napadli 44-letnega Jorgeja Bosch-a, ki se je sprehajal po parku, ga prisilili, da je vstopil v svoj avto, ki ga je malo prej pustil v bližini, in se z njim odpeljali po ul. Centenario v notranjost gozdiča, kjer so mu odvzeli 60 pesov, zlato uro in nekaj drugih vrednostnih predmetov skupno za 800 pesov. Ko so ga tako obrali so ga prisilili naj se z vso naglico odstrani z avtom, kar je tudi

tera je gotovo najboljša naša ustanova in v katero je bilo uložena že toliko truda še posebno od strani Sokola, katerega so mogoče ravno radi tega razpustili.

NAJHITREJŠE POŠILJANJE DENARJA

brez prošnje in pod najboljšimi pogoji, točno in zanesljivo.

Za hranilne vloge   **Prodajamo Šifkarte**
varnost in najboljše obresti   po brezkonkurenčnih cenah

NE DELAJTE NIČESAR

brez, da ste se prej posvetovali z

Vašim starim **PRIJATELJEM**

Banco Holandés**SLOVENSKI ODDELEK**

Centrala: Bm. MITRE 234, Buenos Aires; Podružnica: CORRIENTES 1900

Uradujemo od 8.30 zjutraj do 7 zvečer. Ob sobotah do 12.30

Pravila Slov. podporne jenote za J. Ameriko

15. Glavni zdravnik pregleda prošnje prosilcev in članov, ki žele prestopiti iz nižjega v višje zavarovalne razrede. Dajati mora vsa potrebna pojasnila v slučaju bolezni in pregledati mora bolniške nakaznice, če to zahteva tajnik bolniškega oddelka. Udeleževati se mora sej gl. odbora. Daje navodila bolniškemu tajniku, ki naj se ravna po njih. Dolžnost glavnega zdravnika je tudi, da daje od časa do časa članom dobre nasvete v glasilu o higijeničnih stvareh. Pločo mu določi konvencija. Upravni odsek se sme pogoditi z glavnim zdravnikom tudi glede drugih zadev in opravkov in mu sme dovoliti zato primerno odškodnino.

16. Gl. odbor jenote ima pravico tolmačiti nejasne in pomanjkljive točke v pravilih, nima pa pravice ničesar sprejeti ali kaj dodati. Pravico amandiranja pravil ima le članstvo pri splošnem glasovanju in pa konvencija.

17. Vsi člani glavnega odbora morajo sami opravljati svoja dela, za katera so izvoljeni, in to za plačo, ki jo določi konvencija.

18. Upravni odsek in gl. odbor imata pravico delati reklamo za jednoto kadarkoli in kjerkoli se jima zdi umestno.

19. Vsa naročila za uradne potrebščine, ki stanejo obenem 300 dol. ali več, se morajo razpisati in tvrdka z najugodnejšo ponudbo dobi naročilo. Izdatki v zneskih nad 3000 dol. se morajo objaviti v glasilu. Vsa naročila ki se razpišejo, morajo biti specifična in ponudbe sme odpreti gl. tajnik le na prvi seji upravnega odseka. Vpoštevati se imajo le tvrdke, pri katerih so zaposleni unijski delavci in ki ne nasprotujejo jednoti in njeni načelni izjavi.

XII. URADNO GLASILO IN DRUGE PUBLIKACIJE.

1. Jednota izdaja svoje redne in izredne publikacije za propagiranje svojih idej in razširjenje svojega delo-

kroga. Publikacije izhajajo tam, kjer je jednotin sedež.

2. Redna publikacija je "Sl. Tednik". Izredne publikacije sme izdati glavni odbor, kadar je to potrebno in če tako zaključijo z nadavno večino. Obligatna številka mora imeti najmanj 8 strani, izmed katerih je pet slovenskih in tri s sorazmerno razdelitvijo oglasov. Po možnosti priobčuje poročila in dopise tudi v hrvaškem jeziku. Eno uradno številko v mesecu sme upravni odsek izdati na več kot 8 straneh, v kateri naj se priobči razne uradne izkaze in poročila.

3. Redni publikaciji morata biti urejevalni v duhu načel naprednega, politično in strokovno organiziranega delavstva in v duhu prvega odstavka načelne izjave Slovenske narodne podporne jenote. Lista morata prinašati informativno in pedučno gradivo, dalje leposlovno v besedi in sliki. Oglasi v jednotinih publikacijah ne smejo biti politične vsebine, niti taki, s pomočjo katerih se iščejo delavci za delo.

4. Uradna številka "Prosvete" prinaša poleg drugega gradiva tudi uradne jednote in društvene stvari, zapisnike konvencije in sej gl. odbora, ter njegovih posameznih odsekov in sploh vse, kar služi rednemu poslovanju jenote in za informacije članov, kakor določi gl. odbor. Urednik mora priobčiti vse resolucije in proteste od strani društev, ako se tičejo jednote. Društvo je samo odgovorno za vsebino istih.

5. Priobčuje vse izplačane odškodnine in podpore. Vsaki mesec priobči detajlirane izdatke vseh oddelkov jednotine upravne. Enkrat v mesecu se priobčijo imena umrlih članov v uradni številki brezplačno. Priobčuje dopise, v katerih člani dostojno in stvarno poročajo ali razpravljajo o zadevah jednote in drugem. Dopisov, ki imajo značaj osebnih napadov na člane jednote, se ne priobčuje. Vsi dopisi, v katerih se oglašava naravnost ali po ovinkih v kako osebno korist, ali korist kake tvrdke, se odklonijo. Kritike kakor dopisi sploh se

priobčuje le s podpisom dopisnika. (Ta, kakor drugi stavki v tej in v drugih točkah XII. člena, so tolmačeni v resoluciji "Svoboda tiska v S. N. P. J.", sprejeta na IX. redni konvenciji.)

6. Uradno glasilo morajo prejemati vsi člani in članice jenote in plačati po \$ 1.20 letne naročnine; ta znesek se plačuje z assessmentom po 10 c mesečno, narkar gl. tajnik izroči prejeto naročnino upravitelju glasilu mesečno. Naročnina za člane in nečlane na dnevnik je \$ 6.00 na leto z odbitkom odtičnega zneska za člane, ki že plačujejo obligatno številko. Naročnina na dnevnik v mestu, kjer list izhaja, je \$ 7.50 na leto, naročnina za inozemstvo pa \$ 9.00 na leto.

7. Vse pritožbe radi dopisov in drugih stvari, ki se tičejo uredništva listov, se pošiljajo gl. tajniku, ki jih predloži upravnemu odseku v rešitev. Ako gl. urednik ali član, ki se je pritožil, ni zadovoljen z odlokom upravnega odseka, se lahko pritoži glavnemu odboru ali na konvencijo.

8. Upravni odsek ali gl. odbor sme z navadno večino povečati redne publikacije, kadar dopuščajo ugodne razmere, in povišati ali znižati naročnino. Upravitelj listov sme sporazumno z upravnim odsekom določiti cene oglasom.

9. Uprava rednih in izrednih publikacij je popolnoma ločena od gl. tajništva. Upravitelj prejema in nalaga v varni banki vse dohodke in izplačuje vse račune v čekih, ki morajo biti podpisani od gl. tajnika.

XIII. Uprava jednotinega premoženja.

1. Jednotina gotovina se nalaga v banke na tekoči (čekovni) račun in kot hranilna vloga na obresti ter v smislu tozadevne resolucije sprejete na redni konvenciji. Banka ali podjetje, ki hrani jednotin denar, mora dati poročstvo in o stroških poročstva odloči gl. odbor.

storil in po nekaj urah javil zadevo policiji, ki sedaj pridno zasleduje drzne tatove.

ZATO, KER SE JE ZOPERSTAVIL

V ulici Senillosa pred hš. št. 1245 je našel tam službujoči stražnik, na tleh ležečega 14 letnega dečka D. Tunez kateri je predstavljal več ran po obrazu in glavi, dano njegovo brezupno stanje ga je spravil v bolnišnico, ker pa je bil v nezavesti se ni moglo nič gotovega vedeti, konečno je izjavil en otrok, da je videl kako je neki človek hotel vzeti Tunezu kolo (bicikelj) in ko se mu je fant uprl ga je porezal z nožem in zbežal. Na podlagi tega in po podatkih, ki jih je podal Tunez ko se je zbudil iz nezavesti so prijeli nekega 18 letnega Oskarja Busselli-ja, ki je v začetku vse tajil, ker pa je prišel v resna nasprotstva pri izpraševanju so ga pridržali v zaporu.

V PREPIRU

Na vogalu ulice F. Bilbao in Tellier sta se pričkala radi dela 36 letni F. Omuz in 24 letni A. Gay prepir je začel zavzemati vedno večjo stran in sta se pričela obedlovati z rokami in nogami, Gay, ki je nosil slabejšo stran je potegnil iz žepa samokres in sprožil dva strela proti svojemu nasprotniku. Na odmev strelav je prihitela policija in spravila oba na rešilno postajo kjer so ju za prvo silo obvezali in nato v zapor.

**

V restavrantu v ul. Malabia 495 sta igrala na karte 26 letni D. Tremreahi in 49 letni S. Sergui, nenadoma pa sta se začela prerekati in kmalu nato da si bolj dokažeta svoje pravo še z rokami. V tem slučaju je Tremarchi povzročil svojemu nasprotniku po brazu in telesu z nekim rezilom več ran ter nato pobegnil. Tremarchi-ja pridno zasleduje policija, Sergui pa

2. Vsota na tekočem računu ne sme presežati dvomesečnega asesmentu vseh članov, izvzemši v izrednih slučajih. Kadar tekoči račun naraste do dvomesečnega asesmentu, se mora denar naložiti kot določeno v XI. členu točka "i". Vsi vrednostni papirji se morajo hraniti v varnostnih shrambah. Pristop k vrednostnim papirjem v varnostni shrambi ob priliki rezanja kuponov, unovčenja ali prodanja vrednostnih papirjev in pri reviziji imata skupno glavni tajnik in glavni blagajnik ter zastopnik poroštvne družbe.

3. Vse denarno premoženje jednote na tekočem računu, v obrestonosnih ranih vlogah in v bondih mora biti nalženo na ime Slovenske podporne jednote in dvigniti se sme le s podpisu gl. predsednika, gl. tajnika in gl. blagajnika. Za dviganje svote, naložene na čekovnem računu za ne več kot \$ 1,000.00, zadostujeta podpisu gl. tajnika in gl. blagajnika.

XIV. Poroštva, stalne plače in dnevnice.

1. Gl. predsednik, gl. tajnik, gl. blagajnik, tajnik bolniškega oddelka, upravitelj publikacij, člani gospodarskega in nadzornega odseka morajo dati poroštvo kakor je določeno v XI. členu pravil. Poroštva članov upravnega odseka hrani predsednik nadzornega odseka, poroštva nadzornikov pa gl. predsednik. Vsa druga poroštva hrani gl. tajnik.

2. Poroštvo morajo dati tudi tajniki in blagajniki krajevnih društev in ostali člani glavnih in krajevnih odborov, če tako sklene gl. odbor z navadno večino. Člani, ki izvršujejočasno delo odbornika, kateri je po dporoštvom, morajo tudi položiti poroštvo. Poroštva preskrbi gl. odbor in plača jih jednota. Poroštvo mora dati tudi banka, ki hrani jednotin denar kakor tudi denar mladoletnih dedičev. Poroštvne svote določi konvencija, v izrednih slučajih pa gl. odbor.

3. Plače gl. odbornikov določi konvencija ali članstvo s plošnim glasovanjem. Stalno nameščenim uslužbenim prejemaajo plačo po službeni pragmatiki, ki jo določi konvencija. Plače stalno nameščenih odborni-

Kot mnogi iz Primorja, je prišla Roza Gorjan iz Opatjegasela pred petimi leti z možem v Argentinijo, da si zagotovi boljšo bodočnost. Komaj 36 let staro jo je kruta smrt iztrgala globoko potrtemu možu in štirim nepreskrbljenim otrokom od katerih so trije v zaslužjeni domovini.

Pokojna je preminula dne 20 julija zjutraj. Pogreb se je vršil drugi dan ob treh popoldne iz hiše sorodnika Karlota Peric.

Bodi ji lahka argentinska zemlja, preostalim pa naše najiskrenejše sožalje.

DRUŽINSKA VEST

Zakrament sv. krsta je prejela Nelida Elena Kodrič, ki sta ji botrovala Vera Kodrič in Ivan Pečenko. Želimo vso srečo in mnogo zdravja.

se nahaja v bolnišnici, vendar njegovo stanje ni nevarno.

V VODO JE SKOČILA

Pri svojem službenem obhodu je opazil policijski stražnik C. Polo, v bližini mestnega kopaljšča eno žensko ravno v trenutku ko je skočila v Río de la Plata. Korajžni Polo je skočil zanjo in se mu je posrečilo jo še pravočasno rešiti. Je to, 28-letna Poljakinja Sofia Star. Vzrok zakaj si je hotela vzeti življenje ni znan.

NOVOIZVOLJENI PREDSEDNIK EKUADORJA NA OBISKU

Preteklo sredo se je pripeljal z letalom na obisk novoizvoljeni predsednik republike Ekuador dr. J. M. Velasco Ibarra. Oblasti so mu priredile v vladni palači časten banket.

kov in uslužbencev morajo odgovarjati obstoječim življenjskim razmeram, to je povprečnim cenam življenjskih potrebščin i nsplošnemu unijskemu stanju delavskih plač pir delu te vrste, in ako se v razdobju med konvencijama razmere tako spremene, da je nemogoče izhajati s plačo, ki je bila določena, sme članstvo s splošnim glasovanjem povišati plače nameščenim odbornikom in uslužbencem jednote.

4. Glavni odborniki, nastavljeni v glavnem uradu, ako potujejo zunaj sedeža jednote po jednotinih poslih, so upravičeni do povrnitve vožnjih stroškov in \$ 5 dnevnic. Gl. odborniki, ki niso vposljeni v gl. uradu in drugi člani S. P. J., ki so poslani po jednotinih poslih, so upravičeni do voznine, \$ 7.00 dnevnic in \$ 3.00 stroškov za prehrano.

5. Plače gl. odbornikov določi konvencija.

XV. Društva (Krajevna).

1. Krajevno društvo Slovenske podporne jednote se sme ustanoviti v vseh krajih J. A. z desetimi novimi in starimi člani obojega spola v starosti od 16 do 50 let. V kraju, kjer že obstoji društvo S. P. J., se sme ustanoviti novo društvo le tedaj, če dovoli upravni odsek. Ustanovitelji morajo navesti vzroke, radi katerih žele ustanoviti še eno društvo poleg obstoječega; naznaniti morajo številko bližnjega društva in daljavo v miljah od zadnjega do nameravanega društva. Za nova društva v takih krajih izda upravni odsek zčasno poslovnic o(charter), ki jo lahko prekliče v teku enega leta, ako ima vzroke. Gl. tajnik mora sam preiskati, ali pooblastiti člana pri bližnjem društvu, da se prepriča o sposobnosti prosilcev, predno se sprejme novo društvo v jednoto.

2. Kadar ima ustanovitelj deset prosilcev, mora pisati na gl. urad po pravila, prošnje in druge potrebne listine. Ko ima v rokah vse potrebno, skliče ustanovno sejo, na kateri razdeli pravila. Nato se voli zčasni odbor, sestojč iz predsednika, tajnika, blagajnika in zapisnikarja, ki takoj po volitvah zasede svo-

IZ UREDNIŠTVA

U. Izidor: Smo popolnoma Vašega mnenja, vendar dopisa nemoremo pirobčiti. Prvi del bi vtegnil zadeti rahločutnost katerega izmed številnih naših čitateljev predvsem ženske, drugi del pa zopet vsaj zaenkrat, da bi se o njem razpravljalo nima smisla, ker od naše strani smo nedolgo tega pokazali vso dobro voljo, pa se kljub temu ni nič doseglo, ker se je vedno naletelo na ljudi, ki jim je manjkalo strpnosti in širšega vpogleda. Zato bo treba o tej stvari še nekoliko počakati, četudi v našo skupno škodo. Oglasite se še. Pozdrav.

F. K., Cordoba. Se razume, da bomo počakali. Vi ste res pravi črnogled, kar seveda ni nič čudnega v vaših okoliščinah.

Pravite, da je pri jednoti že ime zgrešeno, ker bi se pravilno moglo reči enota. Nam se čudno zdi, da kot človek vseslovanske ideje niste še prišli do tega, da nekateri slovani rečejo, po našem enota, jednota. Če čitate jugoslovansko časopisje, vidite v njem vsepolno tujk latinskega in nemškega izvora. Zato ne smete vzeti za zlo popravljalnemu odboru Slovenske podporne jednote, če je zadnjo besedo zamenjalo s "tujko". Sicer pa ime nima pomena, glavno je vsebina in praktična izvedba, da bomo

ZUBOZDRAVNICA

Dra. Samoilović de Falicov

in **FELIKS FALICOV**

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Trelles 2538

ja mesta. Ustanovitelj razdeli prošnje med prosilce in določi se čas, do katerega morajo biti vsi prosilci pregledani po zdravniku in oddati morajo prošnje zčasnemu tajniku. Prosilci morajo skrbeti, da se preiskava tako razvrsti, da ne bodo šli vsi naenkrat ali v večjih skupinah k zdravniku. Pri zdravniški preiskavi morajo biti navzoče osebe, ki jih imenuje gl. tajnik.

3. Dolžnost ustanovitelja je, prečitati prosilcem na ustanovni seji, predno so zdravniško preiskani, XVII. člen pravil, ki določajo, kdo ne more biti član Slovenske podporne jednote, i nnačelno izjavo S. P. J., ki jo morajo priznati, predno so sprejeti v društvo. Osebe, ki so prestopile starost štiridesetih let, se morajo izkazati s kakšno legalno listino iz svojega rojstnega kraja (krstni list, delavska ali vojaška knjižica, potni list itd.); kdor nima take listine, zadostuje tudi prvi ali drugi državljanski papir, kdor pa nima državlanskega papirja in sploh nobenega izkaza, lahko predloži pred javnim notarjem zaprišeženo izjavo, katero pa morata podpisati dva dobra člana kot prič, ki jamčita zanj in ki sta po mnenju društvenega odbora zanesljiva. Ako pride tak član pozneje na svet, da je dal napačno izjavo, ga mora društvo takoj postaviti pred poroto, in če se dokaže njegova krivda, ga mora društvo izobčiti za kazen.

4. Po končani zdravniški preiskavi izpolni začasnaj tajnik prošnje na prvi strani in jih da prosilecu i podpis ter pošlje pravilno izpolnjene prošnje in imena ter naslove zčasnega odbora gl. tajniku; obenem pošlje tajnik imena in naslove prosilcev tudi upravitelju. Od prosilcev, ki so spolnili 40. leto, mora zavetiti uradno listino, ki izkazuje datum rojstva.

5. Novo društvo si samo določi ime, ki pa mora soglašati s prvim odstavkom načelne izjave jednote i številko društva določi gl. tajnik.

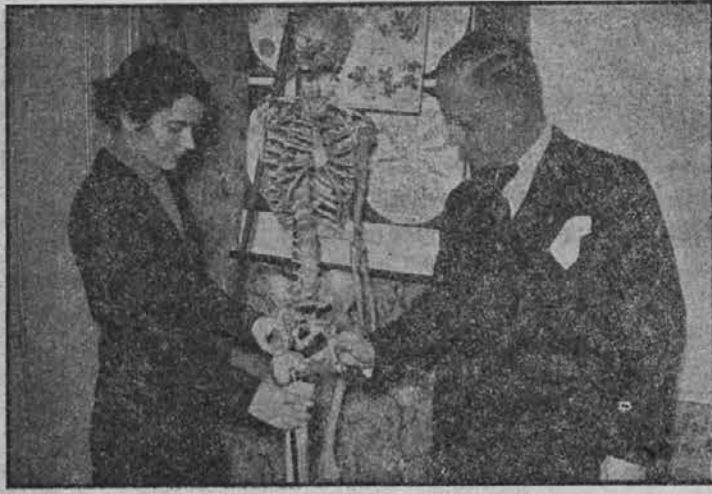
6. Redno poslovanje društva prične z dnevom, ko prejme zacasni tajnik iz gl. urada jednote članske certifikate (police) in društveni charter, ki je v re-

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Dr. Avgust Korbar:

Zdravstvo

Množijo se glasovi, da je rak že v začetku bolezen vsega telesa. Eno je gotovo, da rak popolnoma zdravega uda ne napade. Še nekaj je, na kar moram opozoriti, namreč, da se rak v nekih družinah pri potomstvu stalno ponavlja. V rodovini nekega zdravnika v Nemčiji je umrlo 16 ljudi za rakom.

Po vsem videzu torej obstoja neka dedna nagnjenost za obolenje za rakom in če pride k temu še gotovo stalno draženje, je velika verjetnost, da se bo rak tudi razvil.

Kakšen je videti za rakom oboleli človek?

Vnanji videz za rakom obolelega se v začetku prav nič ne razlikuje od videza zdravega človeka. Le če je obolenje na takem mestu, da ovira sprisanje hrane ali prebavo, začne bolnik že kmalu izgubljati na teži. Če pri tem obolelo mesto tudi krvavi, dobi zaradi te izgube krvi obraz sivorumenkasto barvo, to pa se zgodi navadno šele kasneje. Znano je že, da rak v začetku ne povzroča bolečin; te se pojavijo šele pozneje, ko je rak že toliko napredoval, da pritiska na velike živce in jih uničuje. Takrat pa so bolečine neznosne.

Rak ne povzroča povišanja telesne toplote in tudi pozneje, ko začne razpadanje, le prav redko. Rak se nikdar ne ozdravi sam od sebe in je vsako čakanje skrajno opasno, ker le, če pride oboleli človek pravočasno k zdravniku, je mogoče trajno ozdravljenje.

Kako spoznamo pravočasno to bolezen

Ali je obolenje res rak ali ne, odloči zdravnik, kateremu se človek zaupa. Zdravnik ima izkušnje in priprave, ki mu omogočajo ugotovitev bolezni. Da pa se ve, kdaj je treba iskati sveta in pomoči zdravnika, naj sledi po možnosti opis prvih znakov raka.

Najčešči je rak kože, ki je tudi že najdalje poznan. Že več tisoč let pred našim štetjem so z nožem in razbeljenim železom zdravili indijski zdravniki za rakom kože obolele ljudi. Kožni rak se često razvije iz navadne bradavice, ki kar začne naenkrat rasti v globino in širino, v sredini pa razpadati. Tudi na mestu dolgotrajnih jetičnih ali sifilitičnih čirov se lahko pojavi rak. Sploh je mogoč postanek raka povsod, kjer je koža kakorkoli poškodovana ali pa izpostavljena stalnim dražljajem. Znano je, da je moči dobiti raka tudi po delovanju rentgenskih in radijskih žarkov na kožo, zato pa imamo zdaj za zdravljenje s temi žarki že specialiste, ki se bavijo sam s tem. Ker je koža obraza prav posebno izpostavljena raznim vremenskim vplivom, zato najčešče oboli.

Rak kože ima lahko različne oblike. Včasih

se začne kot krastica, ki postaja zmerom večja in se vedno ponavlja, če jo odtrgamo in raste tudi v globino do kosti, ki tudi ni tako trdna, da bi ustavila širjenje raka, pač pa rak tudi kost uniči.

Kožni rak se pojavi lahko kot mala oteklina, ki se večja ta oteklina začne na površini kmalu razpadati: pred seboj imamo rakasti čir, ki ima trd, dvignjen rob in se nikakor ne zaceli, pač pa se širi vedno dalje in globlje.

Posebno opasen je rak, ki se razvije iz temnih znamenj na koži, in sicer zategadelj, ker se jako hitro razširi po vsem telesu.

Kožni rak, ki se širi ploskoma, je še najmanj opasen, ker le redkokdaj pošilja svoje celice po žilah v druge organe. Ta rak je tudi najlažje ozdravljiv. Če pride bolnik k operaciji pravočasno, je uspeh zanesljiv. Čudno pa je, da tudi tisti, ki imajo raka na koži obraza, tako dolgo čakajo, preden pridejo k zdravniku.

Seveda, počasi rase in nič ne boli, pa se ga bolnik že kar navadi. Popolnoma spačen obraz je prva posledica te malomarnosti.

Rak dojke.

V ženski dojki nastane rak največkrat kar sam od sebe, ne da bi bila prej tam kakšna rana ali kakšno vnetje. Nekje v tkivu mlečne žleze nastane nekaj trdega kot lešnik ali oreh. Ta novotvorba ne povzroča prav nobenih bolečin sama ob sebi, le če nanjo močno pritisnemo, ali se udarimo, čutimo malo bolečino. Če hočemo omejiti to otrdelo mesto, vidimo, da nam to ne uspe, ker nima ostrih meja. Rak raste, ko je že blizu površine, postane koža nad njim rdečkasta in se ne dá več pomikati nad oteklino. Rak tudi zraste v trdo podlogo dojke — v mišičje in kost. Površina dojke postane neravna, ker je na obolelem mestu dvignjena. Dojka se poveča. Kmalu pa rakova masa predre kožo in tedaj začne razpadanje rakaste tvorbe. Bezgavke v pazduhi so otekle, pritiskajo na žile in živce, kar povzroča oteklino roke in silne bolečine.

Včasih je pa slika drugačna. V začetku ni otipljivo nikalo trdo mesto, ko pa dojka v celoti postaja manjša in trša, nekatera mesta pa so še posebno udrti; ta oblika raka rase počasneje.

Kadar nastane rak na večjih izvodilih mlečne žleze, tedaj vidimo, da se izloča iz prsne bradavice neka vodeno krvava tekočina, tako da je bradavica vedno vlažna. Pozneje pa je pri tej obliki raka bradavica navadno globoko udrt.

Rak nastane lahko tudi na sami bradavici, v začetku se vidi obolenje kot nekak izpuščaj, ki je navadno vlažen; zato je velike važnosti, da se pri vseh takih pojavih takoj vpraša zdravnika za svet.

Včasih se širi rak ploskoma po koži okoli prsnega koša, da ga potem obdaja kakor nekak oklep.

Rak dojke je posebno opasen zato, ker jako zgodaj prodre v žile in se po njih razširi naprej po telesu kakor tudi zato, ker lahko raste navznotraj v prsno votlino.

Bodite torej pozorni, vsako trdo mesto v dojki, vsak izpuščaj in vsak izjedek je jako sumljiv. Ne čakajte, da vam razpade vsa dojka.

Rak na ustnici.

Te vrste rak je češči pri moških, posebno pri kadilcih, kjer stalni pritisk pipe in kemični vpliv nikotina oškodujeta sluznico. Na ustnici se pojavi rak navadno kot trdo mesto, pokrito z belkasto krasto. Ta krasta se širi, oteklina pod njo raste in pozneje začne razpadati. Žleze pod brado otečejo.

Rak na jeziku.

Tudi rak na jeziku je mnogo češči pri moških kakor pri ženskah. To si razlagamo lahko tako, ker pač moški več kadijo, pijejo pa tudi na zobovje ne polagajo toliko važnosti. Rak na jeziku utegne nastati iz čira, ki ga povzroči škrbina gnilega zoba, lahko pa tudi na mestu sifilitičnih in drugih čirov.

Najčešče pa nastane rak na jeziku iz belkastih zadebeljenih mest, kar je posebno pri kadilcih kaj pogosto. Ta mesta postanejo pozneje trda in iz njih se kaj lahko razvije rak. Večkrat nastane rak tudi ne da bi vedeli za vzrok. Na enak način, kakor na jeziku, nastane rak tudi na dnu ustne votline in na sluznici lica.

Težje poznamo raka v gorenji čeljusti, kjer začetkov ne vidimo, spoznamo ga navadno šele tedaj, ko bolnik dobi krvavkast izcedek iz nosa. Bolna stran nateče. Bolnika navadno strašno bole zobje gorenje čeljusti.

(Dalje prihodnjič.)

IZKUŠENA BABICA

FILOMENA BENEŠ DE BILIK,

diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni, vse ženske bolezni. Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo na dom. Ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer

LIMA 1217, I. nadstr.

U. T. 23 Buen Orden 3389 — Bs. Aires

Restavrant "OSORIO"

Edino slovensko zbirališče

Vsako nedeljo ples.

Lepi prostori, pripravno za svadbe
CENE ZMERNE — Prenočišče po 70 cent.
Se priporoča lastnik

EMILIO ŽIVEC

OSORIO 5085

PATERNAL

PRETEKLOST UČI — SEDANJOST BI MORALA ZNATI

Francoska revolucija je bila prvi odmev tlačanih in ponižanih. Nihče ni pričakoval od pohlavnih množic, da kadar jih mine potrpljenje, ne poznajo nobene milosti. Prišla je ura maščevanja zatiranega ljudstva. Kri je tekla v potokih. Zdelo se je, da je prišel sodnji dan za Francijo.

Revolucija v Franciji je morala priti. Narod je bil prisiljen zahtevati svoje pravice, če se ni hotel zapisati prostovoljnemu suženjstvu in počasnemu umiranju. Tega vladajoča klika ni razumela, ker je videla le sebe kot vredno življenja.

Kdor je čital francosko zgodovino, so se mu morale prignusiti brezprimerne orgije visoke aristokracije.

Narod, ki je voljan vzdrževati tako gnilobo, v resnici ni vreden civilizacije. Francoski narod pa je veljal kot za enega najbolj naprednih, kar je še danes, da se ga razni vjedi držijo kot klop, ki pa bodo že popustili ob primernem času...

Na račun francoskega ljudstva se je takrat zabavalo kakih 270 tisoč plemiške aristokracije. Skoro popolovico je bilo klera, 130 tisoč. Prvi in drugi so bili medsebojno neprestano v laseh, kdo bo zadobil popolnejšo nadoblast nad ljudstvom.

Na drugi strani pa je bilo 26 milijonov delavnega ljudstva, ki je pod pritiskom davkov dobesedno životarilo, da se je mogla objestna gospoda zabavati, katerim na čelu je bil kralj.

Eden velikih duhovnih buditeljev francoskega naroda je bil Voltaire, ki je od cerkve obsovažen, ker je obrnil peresno ost tudi proti njeni takratni gnilobi.

Kot nobena revolucija nima in ne more imeti določenih žrtev jih tudi francoska ni imela. Poginilo je mnogo ljudi, ki so tako smrt zaslužili, pa tudi mnogo takih so v revolucionarnem metežu pohodili, ki so bili nedolžni, posebno otroke, četudi so bili slučajno otroci privilegirancev. Otroke se pač da vzgojiti tako ali tako, za koristne ali nekoristne člane človeštva.

Francoska revolucija je po tolikih letih dobila odmev v Rusiji. Kot francoska, je tudi ruska revolucija vrgla od sebe privilegirano plemstvo, ki ni delalo drugega kot, zdaj na tem in zopet na onem gradu, pripravljalo raznovrstne gostije in ponone orgije. Ruski mužik je živel slabše od živali. Spolna razuzdanost se je zajedala tudi v nižje plasti ljudstva, ki je posledica degeneriranja.

Tudi ruski narod je imel velike može, kot Dostojevskega, Tolstoja in druge, ki so klicali ljudstvo iz odrevenelosti. Ruski narod se je odzval še le dolgo dolgo po njih smrti, po neprestanem klicanju poznejših pisateljev med katerimi je v prvi vrsti Maksim Gorki.

Kdo ni slišal o strahotah ruske revolucije. Kri je tekla v potokih. Ljudje so umirali od lakote. Vse meje prejšnjega življenja so se odstranile. Družine so se razbile, ker le tako je bilo mogoče obvarovati narod v celoti moralne propasti — in otroke je vzela v varstvo država.

Na razvalinah caristične Rusije se dviga nova zgradba civilizirane socialne delavske države, novi ljudje in novo življenje.

Značilno je, da kot v Franciji tudi v Rusiji duhovščina ni sledila Kristusovim naukom. Re-

volucija jo je opravičeno obsodila kot za škodljivo človeški družbi. Sicer pa Rusija ni tako protiverska kot kričijo v Vatikanu, ki se, mimogrede povedano, za dogodke na Primorskem niti ne zmenijo, dasi so v nebo vpijoča krivica. V sami rdeči Moskvi se berejo maše vsak dan. Da pa ruski narod nemara raznih razpulinov ima popolnoma prav in je tudi po Kristusovem nauku.

***

Tudi druge slovanske države čakajo socialne rešitve, izmed teh nas najbolj zanima Jugoslavija, ki je naravno, domovina vseh Slovanov na Jugu.

Da nam ne bo kdo opočital, kot mnogokrat, da nismo objektivni ko poročamo o razmerah v Jugoslaviji, prinašamo članek v celoti, kot ga je prinesel na uvodnem mestu "Domoljub". Tega seveda list ne vzame za resno, izven trenutno, kar lahko sklepamo po uvodnem članku "Slovenca", oba lista imata isto tendenco, ki piše med drugim: "Šport pomaga človeku do družabnega stališča in ugleda v družbi. Tudi vse države pospešujejo šport in k temu navažajo in vzgajajo zlasti šolsko mladino. Ljudje, ki mislijo, imajo vedno kake probleme in utegnejo postati tudi nevarni, medtem ko so časi takšni, da je v prvi vrsti potreben krepek in solidno izvežban človeški material. Zato ni dvo-

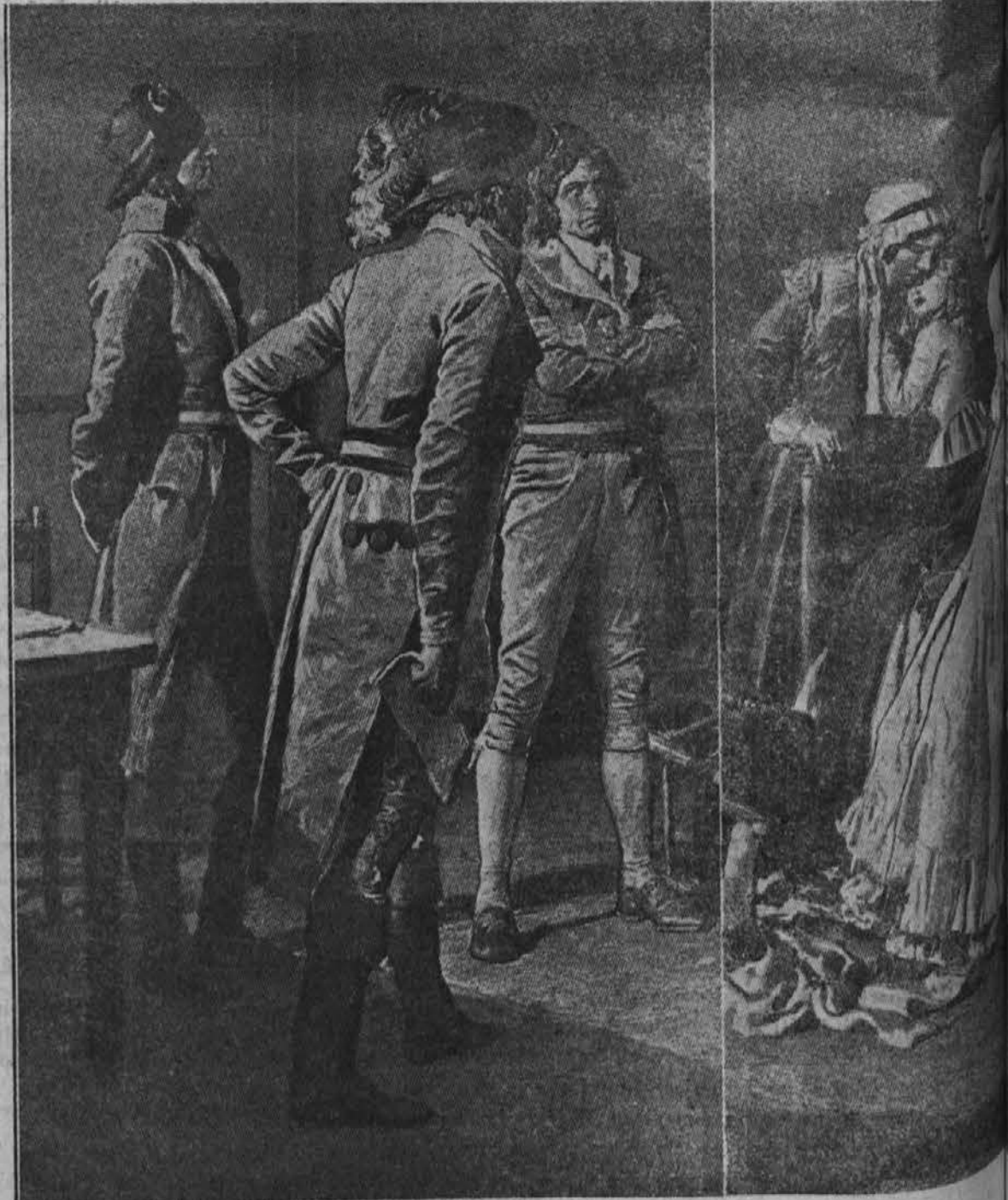
ma, da bosta šport in gimnastika na svoji veljavi v bodoče le še pridobila."

Na splošno je jugoslovansko časopisje, toliko katoliško kot svobodomiselnost, brez vsake praktične podlage. Od časa do časa so kakopak prisiljeni povedati kot je v resnici.

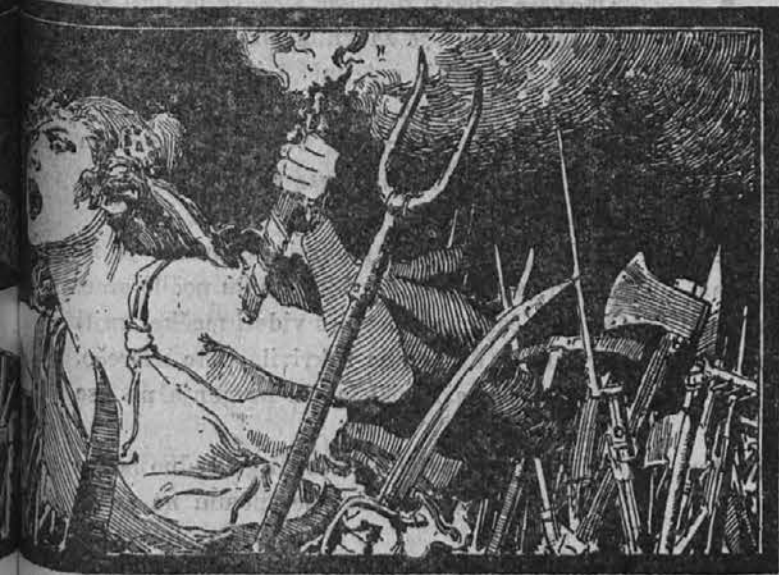
V nsalednjem odstavku prinašamo zgoraj omenjeni članek.

MODERNI TLAČANI

Zadnjič smo opisali, kako zlorablja tuji kapital našega kmeta s pomočjo kartelov, davkov in carin. Milijone in milijone odtrga na ta način tujec vsako leto malemu človeku od ust. Nismo se pa pri tem še niti dotaknili najstraš-

Zraven na sliki vidite simbol francoske revolucije.

Spodaj: Žena previligiranece instinktivno brani pred revolucionarci svojega otroka. Marija Antonietta zadnja francoska kraljica, ki je bila hči avstrijske cesarice Marije Terezije, poroča zgodovina, da je branila dve uri kot levinja svojega šestletnega sina pred voditelji revolucije, ki so vdrl v njeno stanovanje in je medtem popolnoma osivela. Čustvo matere do svojega otroka je pač brez primere, pa naj bo kakoršnega koli stanu.

nejše krivice in nasilja, ki ga vrši kapitalist nad našim podeželskim ljudstvom s — plačami.

Naša slovenska zemlja ne more sama preživljati vsega prebivalstva, zato je znatnemu delu Slovencev usojeno, da mora iskati kruha na tujem in v industriji. Ker so vrata v široki svet danes skoro zaprta, morajo ostati vse tiste množice, ki jih gruda ne more preživljati, doma in se drenjati okrog tovarov, da si pribore vsaj skorjico kruha. To niso samo tisoči in tisoči naših bajtarjev, temveč že tudi sinovi in hčerke malih in celo srednjih kmetov, saj je tiska za denar danes po kmetih taka, da je treba poiskati kakršnokoli priliko za zaslužek.

Ker je pa število tistih, ki zaslužek neobhod-

no potrebujejo, mnogo večje nego število delavnih moči, ki jih tovarne potrebujejo, so industrijski kapitalisti v prijetnem položaju, da jim ni treba med ponudniki le izbirati, temveč da lahko navijajo mezde poljubno navzdol, kajti še vedno bodo našli dovolj takih, ki so pripravljene delati za vsak denar, samo da si ohranijo golo življenje. In tako smo prišli pri nas do tega, da so padle delavske mezde na strahotno nizino.

Vse delavstvo, razen rudarjev in težke industrije je zavarovano za bolezen pri "Uradu za zavarovanje delavcev" s središčem v Zagrebu. Tamošnji osrednji urad izdaja redno tudi različne preglede (statistike) o stanju in o razmerah delavstva z najrazličnejših vidikov. In te statistike so nad vse zanimive in poučne, ker nam pogosto odkrivajo prave strahote.

Tako je n. pr. nedavno izšel tak pregled mezd, ki jih dobiva naše industrijsko delavstvo. In kaj vidimo tu? Vsak osmi (12.12%) jugoslovanski delavec zasluži kvečjemu po 8 Din dnevno, a skoro polovica (43.83%) pa zasluži komaj od 8 do 24 Din na dan. Torej nad polovico vsega jugoslovanskega delavstva zasluži kvečjemu po 24 Din dnevno. Približno polovica jugoslovanskih delavcev zasluži torej mesečno po okroglo 600 Din.

Na drugi strani so pa tudi ugotovili, da rabi danes samski delavec za prav skromno golo preživljanje mesečno po 634 Din, štiričlanska družina pa 1604 Din. Kaj nam to pove? Da polovica samskih delavcev ne zasluži niti za dostojno, čeprav skromno preživljanje, oženjeni pa ne zaslužijo niti polovico tega, kar bi neobhodno potrebovali.

Pa ne mislimo, da vladajo te razmere le tam daleč kje po svetu. Ne, tudi pri nas na Slovenskem je že tako. Kar peljite se zvečer z vlakom, ki vozijo iz Kranja, pa vprašajte one množice fantov in deklet, mož in žena, ki se peljejo cele ure hoda daleč iz tekstilnih tovarov v Kranju in okolici, pa vam bodo povedali, da zaslužijo po 20 in še manj dinarjev na dan, kar znese mesečno komaj po 500 dinarjev. Ali pa pojdite v ljubljansko okolico, kjer zasluži delavec, ki dela že po 15 in 20 let v kaki tovarni in ima 5 do 7 otrok, a prinese v soboto komaj 150 do 160 dinarjev domov. In pojdite v vasi okrog trboveljskih premogovnikov, pa vam bodo povedali, da zasluži danes rudar z družino 300 do 500 Din mesečno. In takobi lahko naštevati kar naprej. Lastniki tekstilnih tovarov so po večini češki in poljski krščeni in nekrščeni Judje, lastniki kemične tovarne v Mostah so baje Italijani, lastnica silnih trbo-

veljskih premogovnikov je neka inozemska družba. Tudi v tem pogledu bi lahko naštevati še kar naprej in videli bi, da je skoro povsod tuji kapital tisti, ki danes izrablja in zlorablja tuji kapitalist današnjo bedo našega malega podeželskega človeka, da mu pije in polagoma tudi izpije kri, ko ne onemore, ga pa kratko malo vrže na cesto in naj ga preživlja — domača občina, ki je po zakonu dolžna skrbeti za reveže. Kajti kdo naj zahteva, da si bo delavec, ki ne zasluži niti za skromno preživljanje, še kaj prihranil za stara leta. Narobe, v svojem obupu pogosto še tiste solde, ki jih dobi, zapije, uboga družina pa potem strada in berači.

Da, mi postajamo narod beračev, kar smo pre dneka tedni že ugotovili v našem listu na podlagi točnih števil.

Pa ne samo berači postajamo, temveč pojavlja se tudi telesno i nduševno propadanje, ki vzbuja strah vsakega, ki ima še kaj srca za naše ljudstvo. V nekoč tako zdravem in krepkem gorenjskem zraku okrog Kranja razsaja že danes jetika. Na tisoče naših otrok strada, družinsko življenje propada in delavec išče utehe v najrazličnejših razvratnostih. Našega naroda niso pokončali ne Turki in ne graščaki, uničil ni njegovega zdravja ne alkohol in ne druge razvade, grozi ga pa uničiti tuji kapitalist s tem strašnim zlorabljanjem. Preboleli smo Slovenci vojske in kužne bolezni, ne bomo pa preboleli ne telesno ine duhovno zaslužkov po 10 do 20 dinarjev na dan in to še pri družini.

Posledic tega modernega tlačanstva pa ne čutijo samo bajtarji in majhni kmetje, ki morajo sami tlačaniti zastoj tujemu kapitalistu, temveč v največji meri tudi trdni kmetje, saj delavec danes nima denarja, da bi kupil za svoje otroke pri njih mleko, sadje in drugo nujno hrano, nima denarja za meso, še krompir težko plača. Tako gara in trpi ves narod za čim večje dobičke tujemu kapitalistu, ki sedi na Dunaju ali v francoskih letoviščih.

Kako naj se rešimo tega modernega suženjstva? Celu vrsto ukrepov nujno potrebujemo, a najbolj in takoj postavimo, ki bi določala najnižjo plačo našim delavcem, pod katero bi nikoli noben industrijec in v nobeni obliki ne smel iti. Ta palča bi morala biti tolika, da bi jamčila delavcu vsaj človeka vredno življenje. In potrebujemo nadalje takoj vseh potrebnih ukrepov, da ne bo končna nagrada za delavca po štiridesetletnem trdem delu — beraška palica. Naši pradedje so se osvobodili grajskega jarma, a že naši dedje so začeli lesti pod jarem kapitalizma, ki je postal ravno v naših dneh največja nesreča našega ljudstva, saj segajo njegovi kremplji že v sleherno slovensko vas. Ako se mu ne postavimo v bran, nas izsesa in nazadnje zaduši. To bi bila danes prva in glavna naloga vse naše narodne in državne politike. Tu bi bilo treba zastaviti, kajti tu je naša rešitev.

**

Kljub velikim javnim delom, ki jih Mussolinijev režim forsira z vso silo, je gospodarski položaj Italije čimdalje neznosnejši.

Zlata rezerva Banke d'Italia se je znižala za več milijonov lir in je pri državnih proračunih vsak dan večji deficit. Konkurni trgovin, posojilnic in hranilnic so na dnevnem re-

Mladinski oddelek

Orel in lisica

Orel je ugrabil dve mladi lisici in ju odnesel v svoje gnezdo, da bi napital mladiča.

Stara lisica je sedla pod visoko drevo, na katerem je bilo orlovo gnezdo in plakala. Orel se pa ni zmenil za njen jok, ker je mislil, da se slaba lisica ne more maščevati nad njim zaradi svojih otrok.

A ko je ravno hotel raztrgati lisički, je začutil dim, ki se je vil med drevesi.

Vznemirjen je zletel iz gnezda, kjer so čivkali njegovi mladiči. In kaj je videl? Okoli drevesa je bilo nakopičeno dračje, ki se ga je že prijemal ogenj. Lisica je bila pravkar prišla z gorečo vejo v gobcu in zažgala. Ukradla jo je bližnjim oglarjem.

Šele zdaj je uvidel oholi orel, da se more tudi uboga lisica strašno maščevati nad njim. Ni kazalo drugega kakor prositi in sprejeti pogoje, ki mu jih je lisica stavila: prinesiti je moral lisički na tla. Potem šele je lisica pogasila ogenj s tem, da je razmetala suhljad.

Orel je bil vesel, da je zvita in prekanjena nasprotnica držala besedo in ohranila drevo ognja in z drevesom vred tudi njegovo gnezdo.

Tako se lahko zgodi, da se veliki in silni, ki delajo krivico ubogim, včasih primorani, da se pred njimi ponižajo.

Pes rešil otroka

Resnična zgodba

Nedavno tega se je zgodilo, da je padel osemleten deček iz okolice Gradača v globok mlinški jarek. Deček se je igral v bližini vode, napravil je v raztresenosti nepreviden korak in štrbunknil v vodo. Deček ni znal plavati in nobenega človeka ni bilo blizu, ki bi bil lahko prišel dečku na pomoč. Fantiček se je obupno boril z vodo, ki ga je z veliko naglico odnašala, in obupno klical na pomoč. In glej, zdajci se pripodi od nekod njegov zvesti tovariš, domači pes Kastor. Ko je videl, v kakem položaju je njegov mali prijatelj, je brez pomišljanja planil v vodo, zgrabil dečka za hlače in ga zavelkel na breg. Tako je Kastor rešil dečku življenje; razumljivo je, da sta zdaj še boljša prijatelja ko kdaj poprej.

du, kar pomeni, da italijansko gospodarstvo gre konstantno navzdol.

Mussolini je že večkrat znižal plače uradnikom katerim so sledile tudi že itak borne plače delavcev. Veleindustrija zahteva, da se državni proračun ohrani v ravnotežju. To pa po njihovem mnenju ni mogoče drugače kot z znižanjem delavskih mezd.

Davki so dosegli že skrajno mejo plačilne zmožnosti za kmeta, tako da se je bati, da če bi vijak le še nekoliko pritislili, bi sledila katastrofa. Sicer se pa človek po fašističnih načelih ne sme toliko izkoristiti, da bi ne bil za nobeno rabo. Ljudstvo je zato, da se ga izkorišča in če bi ga bilo le preveč, se napravi vojno.

Brez pretiravanja se lahko reče, da so vse fašistične reforme končale negativno. Razmere v Italiji so nam jasen dokaz, da fašizem za ljudstvo v splošnem pomeni, moderno suženjstvo.

Petelin in piščanci

Živela je koklja, ki je imela mnogo piščancev. Med piščanci je bil tudi petelinček.

Nekega dne so piščanci prosili kokljo, naj jih pelje na izprehod. Najbolj je prosil petelinček.

Koklja jih je peljala v gozd. Tamkaj so nabirali jagode in se igrali. Pa je kmalu vsa kurja družina postala žejna. Začeli so prositi kokljo vodje, a vode ni bilo nikjer.

Tedaj je dejala koklja petelinčku:

"Na, dinar, sinko in steci k studencu ter nam prinesi vode!"

Petelinček je odšel. Spotoma je srečal majhnega psa.

"Igrajva se!" je predlagal kužek.

"Ne utegnem", ga je zavrnil petelinček, "moram na studence po vodo."

"Lahko se igrava spotoma", je dejal kužek. "Zakotali dinar, pa stečeva za njim".

Kmalu jima je padel dinar v globoko luknjo. Kužek se je zastonj trudil, da bi noter zlezal; niti z glavo ni mogel tja. Petelinčkova glava se je pač pogreznila v luknjo, ali dinarja ni mogla dobiti.

"Počakaj tukaj", je dejal kužek, "skočim po mačko, ta ti ga izvleče".

Mačka je predla, ko je pritekkel pes.

"Ne morem pustiti dela, pravkar sem dobila prejo," je odgovorila mucea na kužkovo prošnjo.

"Bom jaz zate predel", se je ponudil pes; ampak naj se je še tako trudil — presti ni znal.

Tedaj je mačka svetovala:

"Skoči po miš, ki je brez dela. Jaz ne pojdem".

Pes je tekkel po miš. Miši ni bilo doma.

"Kje je miš?" je vprašal pes.

"Pri siru", se je slišal glas iz mišje luknje.

In res je bila miš pri velikem hlebu sira.

"Ti, slišiš, pojdi ven", je zaklical pes. "Zgodila se je velika nesreča: piščanci so postali žejni. Poslali so petelinčka po vodo. Petelinček je izgubil dinar. Poslal je mene po mačko. Mačka prede. Noče pustiti dela. Poslala je mene pote. Pojdi z menoj in privleci nam dinar iz luknje."

**POZOR
ROJAKI!**
Krojačnica
in trgovina

z manufakturnim blagom, ter sploh z vsemi potrebščinami

Cene konkurenčne
Se priporoča

**SEBASTIAN
MOZETIČ**

OSORIO 5025

LA PATERNAL

BUENOS AIRES

"Oho! Ne pustim dobrgae sira, če bi tudi sto mačk zahtevalo!" je zacvilila miš.

Pes se je vrnil k petelinčku in mu povedal, da ni mogoče dinarja izvleči.

Petelinček se je vrnil h koklji in k svojim sestricam. Pa je našel že vse mrtve. Revice so poginile od žeje.

Petelinček je začel plakati. Kikirikal je in kikirikal tako, da bi mu bilo kmalu počilo srce.

Od tega časa ne more pes videti mačke, kajti prepričan je, da je ona zakrivila tisto nesrečo. Mačka pa sovraži miši in jih preganja na vse kriplje.

Kaj pa ubogi petelin? Ponoči ga vedno lahko slišite, kako plaka, kadar se spomni na svoje uboge sestrice.

Danilo Gorinšek:

MATERI

Če bi grmi vsi zacveli
in vsi cveti zadehteli,
vse vodice zašumljale,
zvezdice vse zasijale,
njo, da z njimi obdarujem,
njo, ki vse ji, vse dolgujem
— bi premalo mogel dati
Tebi, moja draga mati!

Danilo Gorinšek:

MIŠEK MIŠKO

Mišek Miško — skoči v hiško,
lej jo mačko z drobno tačko!
Tačka drobna pa je zlobna:
Te udari — Bog te varji,
če ima te, več ne da te,
kar pri priči ti zapiči
zobke oglate, da se vate
zasadijo, pa — adijo!

Danilo Gorinšek:

KAJ BI MOJE DETE RADO

Kaj bi moje dete rado?
"Punčko drobno, čokolado!"
Kaj bi moje dete rajše?
"Zvezdico, ki sred neba je
vsa srebrna zažarela!
Ej, najrajše, kar ves svet,
zlat ko solnce, lep ko cvet!"
Da milijonkrat več dobi,
mati detetu želi . . .

FRANC KLAJNŠEK, zidarski majster
Calle MARCO SASTRE 4351,
esq. Sanabria, Villa Devoto
BUENOS AIRES U. T. 50-0277

Dr. J. HANN

Zenske bolezni — Maternica — Jačnik —
Prezgodnja ali zakasnjena perioda
— Beli tok.

Notranje bolezni — želodec in drobovje.
Gonoreja — Mehur — Obisti.
Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Tucumán 2729, esq. Pueyrredón

Klici na dom: U. T. 47 Cuyo 7601

Sprejema od 3 do 8 zvečer

NIZKE CENE

Dekliska greda

BOGOMIR MAGAJNA:

ROŽINO PIMSO

(Odlomek iz neobjavljenega romana)

“Daj Bog, dragi Vid, da bi moj poslanec srečno prinesel to pismo k tebi, saj drugače bi ti ne mogla nič sporočiti. Tudi tako prav za prav ne vem, kaj bi ti pisala, saj je vsepovsod toliko gorja, kolikor ga ni bilo niti v najhujših dnevih vojske. Takrat smo gladovali kruha, sedaj gladujemo svobode in tudi kruha ni dovolj. Naša družina še nekako prestaja in morda bomo vzdržali še pet ali deset let, dokler se tudi mi ne napotimo po svetu — takrat bo vsaj Milena že odrasla — toda druge družine so že tik pred prepadom v katerega se bodo zvrnile v najkrajšem času. Povem ti, da ljudje gladujejo v teh krajih kot še nikdar. Polja niso rodila nekaj let. Z vinom ni mogoče nikamor in davke, ki so neprimerno hujši kot nekdanja desetina, nam neusmiljeno iztirjujejo. Nobena pritožba ne zaleže in nekatere družine so že morale na cesto. Od drugih družin pa bežijo fantje in dekleta v Francijo in Argentino, kjer pa je sedaj tudi tako težko, da preživljajo tam komaj sami sebe in ne morejo nič pošiljati domov. Mnogo naših deklet se je razkropilo po Trstu, po italijanskih mestih in po severni Afri-

ki. Srce me boli, kadar pomislim, kako so se izgubile nekdanje društvenice — Zala, Marjetica, Fanika, Tonika in druge, ki si jih vse poznal — tako, da jih ne bo nikoli več nazaj ali pa se bodo vračale samo umirat. Tako živo so včasih nastopale na odru, da jih je bilo veselje gledati in poslušati. Vidiš, in vendar jim ni mogoče zameriti — saj je beda tolika in rešilne poti nobene. Ah, ko ti bo boljše, bom poslala Mileno tebi, da jo rešiš podobne usode. Jaz si bom pomagala. Ženiti se pa skoraj nihče več ne upa, ker se vsak boji, kaj bo z otroki. V naši vasi sta se v treh letih poročili komaj dve.

Toda vse to bi lažje prenašali, ko bi bilo vsaj nekaj svobode. Toda svobode ni prav nobene. Župnika so nam odgnali že pred tedni. Nič ne vemo, kam. Pravijo, da so ga pripravili nekje v južni Italiji. In ta človek ni storil vse življenje nikomur niti najmanjše krivice. Vsi smo jokali, ko so ga gnali skozi vas. On pa nas je blagoslavljal z uklenjenimi rokami in se pri tem smehljal. Sedaj smo brez župnika Cerkev je prazna in hodimo tri ure daleč k sveti maši. Joj, kako je sedaj žalostno v vasi. Poprej smo se vsako nedeljo zbirali v cerkvi ali Domu — sedaj pa je okoli cerkve sama puščoba. Dom pa so zasedli tujci, ki se oblastno sprehajajo po vasi in nas ne pustijo nikoli v miru.

O, dragi Vid, ne veš, kako sem morala zadnjič krotiti in miriti očeta, da ni zdivjal nad njimi, ko so vdrli v hišo in nam odnesli vse knjige, iz katerih si včasih tako rad bral tudi ti. Vseh dvesto knjig so nam odnesli, med njimi tudi čitanko, po kateri sem učila Mileno. Milena se namreč ni hotela v šoli vpisati med Mlade Italijanke, zato nas je učitelj naznanil da skrivamo doma slovenske knjige. Tisti dan smo jokale mati, jaz in Milena, oče pa ni jokal vendar sem ga morala vleči za roke nazaj v hišo, ko je hoteli iti na komando. Saj bi nič ne pomagalo in prav gotovo bi ga še zaprli. Sedaj spiševa z Mileno vsak dan nekaj pesmi, ki sem si jih zapomnila, na papir.

Veš, mala sosedova Marička je rekla, da te je videla zadnjič v vlaku in da si se peljal prav do Trsta. Rekla je, da bi prisegla, da si bil ti. Seveda smo jo komaj prepričali, da se je motila. Kako li bi bilo mogoče, da bi se ti peljal mimo in ne izstopil. Veš da bi mama ponorela od veselja ko te vendar že tolko časa ni videla. O pa tud Milena in jaz bi te videli radi in oče. On ne reče nič toda velikokrat sem ga videla, kako se je zamaknil proti prazni mizi ob kateri si se včasih učil. Jaz ne bom nikdar pozabila, kako smo bili vsi skupa v hiši in je prihajala k nam tudi Nada. Takrat je bilo tisočkrat bolj veselo kot je danes. In kako smo hodili na polje in v vinograd. Nada, revica, sedaj že dolgo spi tam za vasjo, to dobro, dobro, neu-

Izseljenka se je vrnila. Rodna hiša je nekaj tajno skritega, ki vedno kliče in se nikoli ne pozabi.

PIERRE L'ERMITE:

DEKLICA Z ODPRTIMI OČMI

...Vkljub malim nezgodam, ki so se nam pripetile, ljubim Pariz iz dna svojega srca!... Kljub vsemu ga ljubim... Rolanda se tu lahko omoži. Še sinoči sem se prepričala o tem. Ni ji treba drugega, nego da reče eno samo besedo... Storila sem vse, kar mi je bilo mogoče, da bi jo izrekla... Ali naj še bolj pritisnem nanjo? Ali naj vržem Rolando v objem tega Rogerja Maudea, ki — gotovo — nikakor ni kriv ne odgovoren za obnašanje svoje matere in svojih sestr? Presveto srce Jezusovo, razsvetli me!... Naj bodi tako, kakor si od sreča želim; in bom nepopisno srečna. O, daj mi znamenje... jasno in nedvomno... Preprosta ženska sem, o Gospod... Odgovor naj se glasi: da!"

Zvonček je trikrat zacingljal — sveto obhajilo. Teta Cecilija in Rolanda sta se približali božji mizi ter pobožno sprejeli Njega, ki je Pot, Resnica in Življenje. Nato sta se vrnili na svoji mestih ter se vglobili v prečudno stanje milosti božje.

"Zahvaljen bodi, moj Gopsod!..." je ponavljala Rolanda.

"Daj mi, da vidim jasno!... In odgovor naj se glasi: da!..." je vzdihovala teta.

A glej, polagoma postaja teta Cecilija raztersena v molitvi... Dvignila je glavo... Občuduje razkošno pestro slikana stekla oken...

strašeno dekle. Jaz okrasim vsak mesec njen grob z novimi rožami. Vselej pa ji pravim, da ji izročam najlepši šopek namesto tebe, ki si daleč. Kadar se mati spomni nate in na Nado, tedaj se velikokrat razjoka. Saj nam bi bilo lahko tako veselo, če bi ne bili taki časi. Veš, kako bi mama rada zibala tvojega otroka, ki bi ga imel z Nado. Včasih pa mati zasanja, kakor da se vse to dogaja in se tedaj blaženo smehlja, dokler se nenadoma ne spomni kako je v resnici in se razžalosti.

Zdi se mi, da je sedaj vse žalostno pri nas. Petja ne slišiš nikjer, ljudje stopajo zamišljeni po cestah zdi se mi, da žaluje tudi polje in da noče več roditi, da žaluje vinograd, da žalujejo ograde, v katerih niti jerebic ni več videti in da je borov gozd bolj teman kakor je bil teman kadarkoli. Saj veš dragi Vid, kaj se pripravlja v Trstu. O tem ti ne bom pisala, toda ni ga sedaj našega človeka, niti otroka ne, ki bi ne živel v strašnem pričakovanju. Edino upanje je že Gorjan — pa se bojimo tudi zanj, saj je vendar nemogoče, da bi on nemogoče uredničil. Če bi ga še kdaj srečal, stisni mo roko, kakor sem mu jo stisnula jaz. Tako plemenita duša se redkokdaj rodi na svetu. Dragi Vid, pričakujemo dni, ki bodo hujši od vseh dosedanjih. Prosila bom Boga, da bi šli kmalu mimo nas, kajti drugače bo boljše umreti, kakor pa životariti v tej strašni dobi. O, kako rada bi ti pisala kaj veselega pa ne najdeš veselja v tem kraju niti za eno prgišče. Le takrat sem srečna, ko opazujem Mileno, kako se včasih nasmehne v sanjah, ali pa kadar se spomnim nate. Rada bi ti pisala še sto stvari; toda poslanec čaka. Njemu se mudi. Sprejmi pozdrave od očeta matere, od Milene in od vedno te ljubice Rože. Bog se usmili naših duš!"

rdeče, modro in zlato... Počasi si natika rokavice.

Cerkovnik s pušico se je bližal. Tetka je iskala, da bi darovala svoj novič... Kje pa je torbica?... Nikjer... Kje je?...

"Rolanda!"

"Kaj je, tetka?"

"Moja torbica? Kje je moja torbica?... In moja lisica?"

Ženski sta pogledali pod klečalnik... Vse naokoli... Nič!

"To vendar ni mogoče!... Ves najin denar je vendar v torbici!..."

Teti so se začele tresti roke... Še vedno iščeta, ogledujeta se po bližnjih stolih in klečalnikih... Cerkveni sluga se približa:

"Kaj pa iščete?"

"Torbico, gospod... Notri sem imela 3500 frankov!... In mojo lisico..."

"Ali ste bili pri sv. obhajilu?"

"Ta hip..."

"In ste pustili torbico in lisico na stolu?"

"Da..."

"Če je tako, potem se ne trudite več... Torbico in lisico Vam je kdo čisto enostavno ukradel..."

"Ukradel! V cerkvi!..."

V cerkvi najlaže, gospa," je odgovoril sluga tako mirne duše, da se je tetka zgrozila...

"Pri nas se bo zdela stva rnemogoča. Ni hče mi ne bo verjel..."

"Tu ste v Parizu, gospa... Ne pozabite tega... Zlasti pa na Montmartreu, kjer se križajo nebo, zemlja in pekel..."

Kakor v podzemni železnici, kakor v veliki trgovini, je teta Cecilija tudi zdaj začela svoje brezplodno tarnanje:

"To je vendar strašno!... To je grozno!... Rolanda, za božjo voljo, kaj pa bo z nama?... Niti noviča nimam več!..."

"Kar na kratko: odpotovali bova."

"S čim pa, nesrečnica!?"

"Svoje prihranke imam pri sebi. Dovolj bo za dve vozovnici tretjega razred do Nantesa... Če prideva tja, sva rešeni vsake skrbi."

Teta jo je pogledala in njen obraz je bil tragičen:

Teta je debelo gledala svojo nečakinjo:

"Kaj, ti si to stvar tako-le tolmačiš?"

"Jojmene, kako naj si jo pa drugače tolma-

Pesmi Alojza Gradnika
V TUJINI

O kako daleč, daleč si Medana
ti moja tiha, draga rojstna vas!
Ko mislim nate, skrivam svoj obraz
in vem takrat, kako je solza slana.

Na holmu, v vinogradih razsejana,
pred tabo v solneu - morje, sivi Kras,
ravan furlanska, Soče zlati pas
in daleč za teboj dva velikana,
Triglav in Krn, še dalje Dolomiti:
tako te vidim in kroz tebe Brda
in iščem zate sladkih besedi,

najslajša je beseda mi pretrda
in jezik je ne more raztopiti
in kakor kamen v sreju mi leži.

čim? To je božje znamenje. Ali ste prosili zanj, ali niste?"

"Prav... ampak presneto drago je to znamenje."

"Bog ravna stvari kraljevsko. Kar se mene tiče, se mi ne zdi predrago v primeri z vsem onim, kar sva tvegali."

XXXIV. poglavje.

Topot je bil udarec hud.

Teta Cecilija je knock-out, kakor pravijo angleški mornarji.

Poslednja nezgoda, prišteta k vsem prejšnjim, jo je vrgla ob tla.

S tem nepričakovanim udarcem je nebo do kraja uničilo vse njene načrte, zlasti pa tisto, kar je še tistega jutra veljalo za njen pariški sen.

V hotelski veži, med dvigalom in podstavkom za dežnike, kamor se je bila vsedla, razlaga užaljena in razburjena teta vratarju krajo, katere nesrečna žrtev je bila. Vratar je poslušal z nagnančenim čelom in kakor da sumi... O, kolikokrat v hotelih nasedejo prebrisanim goljufom!... Tisti, ki so na videz najbolj pošteni, se izkažejo po navadi za čisto navadne hotelske podgane, ki pri vsaki priložnosti goljufajo in kradejo...

"Ta slučaj je tem bolj obžalovanja vreden, gospodična," je dejal, "ker Vam po hotelskem redu, ki sicer visi tudi v Vaši sobi, moram baš danes prdeložiti račun še danes. Saj me razumete, kajne?... Moram!"

"Predložite ga brez skrbi!" je vzkliknila Rolanda. Meni so ostali še moji prihranki... Vrhu tega imam še dragulje, zapestnico, uro... Vsega skupaj bo nemara dovolj, da plačamo račun?"

V Parizu moraš imeti povsodi in vselej denarico pri roki, zlasti če si tujec. Zatorej je vkljub Rolandini ponudbi ostala teta trda od strahu. Še nikdar se ji ni v življenju ni primerilo, da bi bil oastala brez denarja. Nov ji je bil ta občutek in — o — kako grozen!

(Nadaljevanje)

SEDAJ SE LAHKO VSAK

naučiti dobro

in

elegantno

PLESATI

Tango,

Fox-trot,

Valček in

druge plesne

ZA SAMO 50 cent. DNEVNO.

To lahko dosežete z malo vajami
v veliki plesni

AKADEMIJI "ALEX ZABA"

Calle AYACUCHO 388

esq. Corrientes dve kvadri od Callao.
Vsak dan od 18 do 24 ure, ob nedeljah
od 16 do 22 ure.

Zasebni saloni za družine in začetnike.

PRIMORSKE VESTI

Vodice. — Nedavno se je vrnil iz Amerike Kosić Anton, ki je odšel v Ameriko že leta 1904 kot 22 letni mladenič. Fašistične oblasti so ga imele zaprtega v Trstu 8 mesecev, brez da bi o tem kaj vedeli njegovi domači.

Pri Postojni je bil aretiran Juriševič Grgo, ki že več mesecev čaka na razpravo v Trstu.

H koncu vseh koncev nam je pa še toča vse pobila, tako da se je vse zarotilo proti nam, kot da bi bili najbolj grešni ljudje pod tem božjim solncem.

Materija in Podgrad sta po zadnji odredbi Vatikana podrejeni reški škofiji.

KAJ PRIPOVEDUJEJO NAŠI FANTJE, KI SO SLUŽILI VOJAŠKI ROK V JUŽNI ITALIJI O NEMIRIH IN UPORIH ITALIJANSKEGA LJUDSTVA

Gorica, junija 1934. — O nemirih in uporih, ki so v Italiji, zlasti v južnih krajih, zadnje čase na dnevnem redu, prihajajo vesti k nam čimdalje pogosteje. Navidezna zadovoljnost, mir in blagostanje, kar opisujejo italijanski časopisi kot zaslugo fašizma, se je pričelo tudi v zunanjem svetu kazati v pravi luči. Celo ital. časopisje samo je večkrat radi različnih okoliščin primorano, da poroča o neredih. Takim poročilom sicer daje fašistični tisk tak značaj, da se čitateljem ne zdi nič posebnega. Vendar pa, kdor pozna le malo razmere in življenje italijanskega ljudstva lahko ugotovi koliko so take vesti resnične, v koliko potvorjene.

Naši fantje, ki so zadnje čase služili vojaški rok v Italiji pa vedo mnogo povedati o življenju italijanskega naroda. Mnogokrat so morali biti vojaki po ves teden v vojašnicah ter pripravljani in oboroženi čakati na povelje za napad upira, demonstrira, protestira in žuga fašizmu s propastjo, Italiji pa z državljansko vojno. Vodje uporov so mnogokrat fašisti sami, mnogokrat pa se demonstracije ljudskih mas vrsijo spontano brez vsake organizacije. Med širokimi italijanskimi masami ni Mussolini prav za prav užival še nikoli zaupanja, danes pa tem manj. Italijansko ljudstvo obdoizuje fašizem, da je kriv velike mizerije, ki vlada danes v Italiji. Tla pa je izgubil fašizem tudi med mnogimi dosedanjimi pristaši, ki so uvideli, da od Mussolinjevih obljub se ne da živeti, dejanj pa nikjer ni. Pač, tudi dejanja pozna fašizem, a le taka, ki ubijajo malega človeka in umicejuje privatno in javno gospodarstvo italijanskega ljudstva. Od vsega imajo koristi le aristokratje in kapitalisti, ki dobivajo čim dalje večjo moč nad obubožanim in izmozganim italijanskim ljudstvom.

FAŠISTI SO PRIJELI NAD 200 SLOVENCEV

S Sušaka pišejo: Fašistična politična policija Ovra je izvršila v noči na 23. t. m. spet velik pogon na Slovence v tržaški in goriški pokrajini. Lotili so se zlasti obmejnih krajev in odvedli vse, ki so kljub vsemu nasilju ohranili ljubezen do svojega materinskega jezika, čeprav so bili sicer mirni državljani. Številni policijski in vojaški avtomobili so švigali vso noč od vasi do vasi in se vračali v zgodnjih jutranjih urah v Trst z aretiranci. Tržaški zapori so prenapolnjeni. Mnogo aretirancev pa

so odvedli tudi v Gorico. Posebno številne aretacije so bile izvršene v Idriji, Ajdovščini in okoliških obmejnih krajih. V Idriji so aretirali znanega slovenskega odvetnika doktorja Franca Vidmarja ki je bil poprej sodnik v Gorici, nadalje vse tri brate Josipa, Ivana in Franca Didiča, lastnike znanega hotela v Idriji, lastnika trgovinske agenture Srečka Bajta in jugoslovenskega državljan Ivana Fotiča, lastnika idrijske elektrarne. To so le najbolj znana imena. Poleg njih je bilo odvedenih v zapore še okrog 200 Slovencev, med njimi celo nekaj žensk in otrok. Česa jih dolže, ne ve še nihče. Patrulje karabinierjev (orožnikov) in fašistični hodelkov so se pojavile sredi noči, obkolile hiše osumljencev, aretirale ljudi, jih naložile na avtomobile in odpeljale. V Idriji so aretirali vsega 20, v Ajdovščini 15 ljudi. Med domačim prebivalstvom vlada zaradi teh aretacij na debelo veliko razburjenje. Postopanje fašizma mora naposled zanimati tudi mednarodne činitelje, kajti tako sirovo preganjanje domačega prebivalstva bije v obraz vsem mednarodnim načelom.

PET SLOVENSkih FANTOV ARETIRANIH radi jugoslovenske zastave na spomeniku padlih vojakov v Oslavju

Delo vredno Modestijevih naslednikov — Nesramno podtikanje

Gorica, junija 1934. — Naš časopis je že večkrat poročal, da zidajo Italijani v Brdih, in sicer v Oslavju spomenik padlim vojakom, ki bo obenem tudi mavzolej. Tu je zaposlenih tudi nekaj slovenskih delavcev iz goriške okolice. Italijanska tvrdka, ki je prevzela to delo, pa že dalje časa ne izplačuje svojim delavcem zaslužka. Delavci, ki delajo vendar zato, da se preživljajo, so se, prepričani, da bodo našli zaslombo in pomoč, obrnili na delavski sindikat v Gorici. Tu so jih pa le potolažili z zagotovilom, da jim nemorejo pomagati in ne morejo ničesar ukreniti, ker niso kompetentni za to. Obenem pa je sindikat obvestil goriško

kvesturo o pritožbi, oziroma upravičeni zahtevi delavcev. Kvestura, ki ni mogla v tej zahtevi delavcev dobiti nikakega povoda, kaj šele razloga, da bi posegla vmes, je nekoč dala zidovje spomenika v Oslavju prepleškati s jugoslovenskimi zastavami. Sum je seveda padel na okoliške domačine, pred vsem pa na one, ki so se pri sindikatu pritožili, nakar so aretirali pet fantov Slovencev iz goriške okolice.

Modestijeve metode so torej kljub njegovemu odhodu, kljub žalostnemu koncu njegove karijere, ki ga je zadel ravno zaradi nesramnega podtikavanja, ostale v rabi pri goriški kvesturi. Takih metod se poslužujejo samo zato, da našemu ljudstvu lahko zadajajo ponovudarce, da ne tiranizirajo našega človeka brez vsakega razloga in da se pred nadrejenimi in inozemstvom čutijo krite za svoja nečloveška postopanja.

Kaj je s petimi aretiranci nam momentalno ni znano. Skoro gotovo pa jih bodo fašistični trinogi spravili pred posebno sodišče za zaščito države kot so lansko jesen Rihenberčane, ki še danes čakajo v Regina Coeli na proces.

Naj pripomnimo, da so istočasno, ko se je zgodil ta zločin v Oslavju, aretirali v Gorici prof. Rutarja in Mussizzo.

Tako poteka življenje naših ljudi. Aretacija za aretacijo, ko se pa fašističnim trinogom za hoče novih žrtev pa poskrbijo zdaj na en zdaj na drug način, da lahko spet vprizorijo proti našim ljudem nove progone in nove procese.

Diplomirana babica ANA CHARPOVA v Pragi in Buenos Airesu

Ima odlogetno prakso v porodnišnici v Pragi in v bolnici Rawson v Bs. Airesu. Sprejemajo se penzionistke, posebno s kampa.

calle COLOMBRES 178
U. T. 62 Mitre 3755
(1 kvadra od Rivadavia)

Medicina News

Največja klinika v Buenos Airesu. Ordinira 10 zdravnikov specialistov.

12 ODDELKEV

Oddelek za vernične bolezni in sifilis. Plačevanje od \$ 10 dalje mesečno.

Blenoragija. Brezbolestno, gotovo in hitro ozdravljenje.

lišaj, itd. — Porodi, zgodnji porodi, neredno perilo.

Oddelek za ženske. Sprejema zdravnica in zdravnik specialist vsak zase. Za notranje in zunanje bolečine vseh vrst; maternica, ajčnik, čiščenje itd., izpuščaji, lišaj, itd.

Klinika general. Jetika, srce, želodec, obisti, čreva itd.

Oddelek za jetične. Posebni pregled po novem načinu.

Oddelek žarki X. Radioskopija, radiografija \$ 10 za vsako.

Električni oddelek. Prozorno luč. Žarki ultra violeta infra rudača itd.

Oddelek specialistov za otroke.

Laboratorični oddelek. Razkroj krvi vseh vrst in narave.

Sanatorični oddelek. Dognanje kakoršnekoli bolezni, po nizkih cenah.

Natančni pregled od zdravnik specialista računamo \$ 3.—

Brezplačen pregled za venerične bolezni

VGODNO PLAČEVANJE

Ordiniramo od 9—12 in od 15—21. Ob nedeljah in prazniki od 9—12.

GOVORIMO SLOVENSKO

28 SUIPACHA 28

IZ JUGOSLAVIJE

SODBA V KOMUNISTIČNI OBRAVNAVI V LJUBLJANI

Dne 26. t. m. dopoldne je bila po tajni razpravi pred velikim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča razglašena sodba proti 32 obtožencem zaradi širjenja komunizma. Sodba se glasi: Fuerberk Izak, leta 1911. v Drohobiču na Poljskem rojeni izraelit in zdaj dijak medicine v Ljubljani, še nekaznovan, je bil obsojen na dve leti šest mesecev robije in na izgon iz naše države za vselej; Juvan Ivan, leta 1904. na Jami pri Kranju rojeni samski delavec v Ljubljani, še nekaznovan, je obsojen na eno leto šest mesecev robije in na izgubo častnih pravic za pet let; Tome Ivan, leta 1898. v Daljni vasi rojeni in na Rudnik pristojni, oženjeni delavec tobačne tovarne, še nekaznovan, je obsojen na eno leto šest mesecev robije in na pet let izgube častnih pravic; Košir Mirko, leta 1905. v Ljubljani rojen, sedaj profesor v Kranju, še nekaznovan, je oproščen; Butinar Jože, leta 1904. v Trstu rojen in v Ljubljano pristojen, oženjen, kleparski mojster v Tomačevem, še nekaznovan, je obsojen na devet mesecev strogega zapora in na tri leta izgube častnih pravic; Ehrlich Egon, leta 1912. v Trstu rojeni in v Gradec pristojni čevljarški pomočnik v Ljubljani, še nekaznovan, je oproščen; Janežič Ferdinand, leta 1910. v Ljubljani rojeni, samski in nekaznovani čevljarški pomočnik v Spodnji Šiški, je obsojen na eno leto strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic; Keržič Ciril, leta 1910. rojeni samski in še nekaznovani trgovinski pomočnik z Gline pri Ljubljani, je obsojen na eno leto in en mesec strogega zapora in na dve leti izgube častnih pravic; Krainer Rudolf, leta 1906. v Divači rojeni in v Zgornjo Šiško pristojni, samski in še nekaznovani mizar v Ljubljani, je obsojen na eno leto in en mesec strogega zapora in na dve leti izgube častnih pravic; Kolman Jože, leta 1904. v Laškem rojeni, še nekaznovani služitelj pri pošti na Vrhniki, je obsojen na tri leta izgube častnih pravic; Marvin Roman, leta 1902. v Gorici rojeni, še nekaznovani samski elektricar v Zgornji Šiški, je obsojen na šest mesecev strogega zapora, tri leta izgube častnih pravic in na izgon iz naše države za deset let; Löw Blanka, leta 1902. v Tatarovu na Poljskem rojena, samska, izraelitka, še nekaznovana študentka medicine v Ljubljani, je bila oproščena; Bratko Ivan, leta 1914. v Gaberju pri Celju rojeni, samski in še nekaznovani študent prava, je obsojen na eno leto in en mesec strogega zapora; Zentrich Mirko leta 1914. v Ptuj rojeni, še nekaznovani dijak ptujske gimnazije, je bil obsojen na eno leto in tri mesece strogega zapora in na 180 Din denarne kazni, v primeru nemogoče izterjatve te kazni pa še na nadaljnje tri dni zapora; Potrč Ivan, leta 1913. na Štuki rojeni, še nekaznova-

ni dijak ptujske gimnazije, je obsojen na deset mesecev strogega zapora; Kveder Dušan, leta 1915. v Št. Juriju ob južni železnici rojeni, še nekaznovani študent tehnike v Ptuj, je obsojen na pet mesecev strogega zapora; Žnidarič Anton, leta 1913. v Novi vasi pri Ptuj rojeni, še nekaznovani dijak v Borovnici, je obsojen na deset mesecev strogega zapora; Ilc Rudolf, leta 1914. v Krčevini pri Vurbergu rojeni in tam stanujoči, še nekaznovani dijak, je obsojen na pet mesecev strogega zapora; Spolenak Ivan, leta 1901. v Mariboru rojeni in že kaznovani samski kovaški mojster na Bregu pri Ptuj, je obsojen na tri leta in šest mesecev robije ima pet let izgube častnih pravic; Kogej Jože, leta 1914. v Celju rojeni, še nekaznovani in zdaj brezposelni samski strojnik v Ptuj, je obsojen na eno leto in tri mesece strogega zapora; Dostal Samo, leta 1913. v Ljubljani rojeni in še nekaznovani samski jurist, je obsojen na šest mesecev strogega zapora; Kureš Peter, leta 1914. v Moškanjih pri Ptuj rojeni in še nekaznovani samski trgovinski nakupovalec in dijak v Moškanjih, je obsojen na šest mesecev strogega zapora; Kuhar Marko, leta 1912. v Borovcih rojeni in tam stanujoči, še nekaznovani samski dijak, je obsojen na šest mesecev strogega zapora; Vnuk Jože, leta 1915. v Ptuj rojeni in tam stanujoči, še nekaznovani samski trgovinski pomočnik, je obsojen na dva meseca strogega zapora; Kojc France, leta 1912. v Ptuj rojeni in tam stanujoči, še nekaznovani samski ekonomski pripravnik, je bil izločen iz te razprave; Žnidar Ivan, 1906. v Ajdovščini na Primorskem rojeni in v Ljubljano pristojni in tu stanujoči, še nekaznovani samski študent tehnike, je obsojen na štiri leta robije in na pet let izgube častnih pravic; Černič Jože, leta 1908. v Ljubljani rojeni in tu stanujoči samski in že kaznovani knjigovez v Rožni dolini, je obsojen na eno leto in dva meseca robije in na pet let izgube častnih pravic; Jamnikar Jože, leta 1910. na Viču rojeni in še nekaznovani samski štukater v Rožni dolini, je obsojen na tri mesece strogega zapora in na dve leti izgube častnih pravic. Vsem je vračunan preiskovalni zapor od 12. decembra lanskega leta. Čitanje sodbe je trajalo 35 minut. Nato je pa predsednik g. dr. Hudnik pričel čitati razloge obsodbe.

Državni tožilec g. dr. Lučovnik je prijavil revizijo in priziv zaradi prenizke kazni.

OSEM OBSODB ZARADI KOMUNIZMA V CELJU

De 25. t. m. dopoldne je bila na okrožnem sodišču v Celju tajna razprava pro osmim obdolžencem iz celjske okolice, ki so se morali zagovarjati zaradi širjenja komunizma. Obsojeni so bili po zakonu o zaščiti države: 20letni Viktor Arzenšek iz Zavodne pri Celju, ključavničar v železarni v Štorah, na dve leti robije; 21letni tovarniški delavec Florijan Zahojnik iz Gaberja pri Celju na 10 mesecev strogega zapora in izgubo častnih pravic za dve leti; 20letni delavec Mihael Zupanc iz Zavodne na šest mesecev strogega zapora pogojno za dobo treh let in izgubo častnih pravic za dobo enega leta; 59letni Martin Zupanc, bivši posestnik v Zavodni in delavec v šamotni livarni v Štorah, na osem mesecev strogega zapora i izgubo častnih pravic za dobo dveh let; 44letni posestnik Ivan aVša iz Gotovelj, delavec v šamotni tovarni v Štorah, na štiri mesece strogega zapora in izgubo častnih pravic za dobo dveh let; 20 letni delavec Peter Štante iz Spodnje Hudinje pri Celju na dva meseca zapora in 120 dinarjev denarne kazni; 20letni Alfonz Dolher iz Celja, slušatelj prava na ljubljanski univerzi, na dva meseca zapora pogojno za dobo tre hlet; 20letni Ivan Oša iz Spodnje Hudinje, brez stalne zaposlitve, na dva meseca zapora.

Slovenska gostilna in trgovina jestvin

Shajališče naših rojakov

VELIKI IN PRIJETNI PROSTORI
z igriščem za kroglice in keglje

Vsako nedeljo ples

Dobra postrežba

ZMERNE CENE

TRELLES 1167

(Pol kvadre od Gaona 2400)

Buenos Aires

U. T. 59 - 2382

VSI ROJAKI SO DOBRODOŠLI

KLINIKA ZA SPOLNE BOLEZNI

NAJUSPEŠNEJŠI V JUŽNI AMERIKI

SVOJ DOBER GLAS SI JE ZASLUŽILA:

Za vsak pregled računamo \$ 5.—

DOBRO POSTREŽEN IN OZDRAVLJEN BOLNIK

- 1) Ker je vodijo zdravniki specialista, bez praktikantov in asistentov;
- 2) ker je vsak bolnik vestno zdravljen od zdravnika, in je vsak dan pregledan;
- 3) ker se ne uporabljajo izpiranja in škodljiva zdravila;
- 4) ker se bolniku ne obljublja čudeži, marveč se ga zdravi na pošten in vesten način, ki ga narekuje odgovornost;
- 5) ker so naše cene dobro pretehtane in ker se ne zdravi na mesečne obroke, kajti to je samo prikrit način izkoriščanja.

Obrnite se na:

INSTITUTO MEDICO INTERNACIONAL

BRASIL 923

ZA KUHINJO**Rumove rezine.**

Mešaj, da narase, deset dek sirovega masla, enajst dek sladkorja, tri rumenjake in eno jajce, nato primešaj dve žlici ruma, šest dek zmletih mandeljnov, orehov ali lešnikov in enajst dek moke. Pekačo dobro namaži, posuj z moko, zlij testo noter, ga razravnaj in speci. Pečeno in še toplo prereži na dvojce, polovico namaži s poljubno mezgo, položi drugo polovico na vrh, nato p azreži v poljubno velike rezine, katere potem oblij z limonovim ledom.

Pomarančni riž.

Duši riž kakor po navadi, toda brez čebule. Ko je riž do tri četrtine dušen, primešaj sok treh pomaranč, katerega si zmešala s sladkorjem, nato prilij še četrt litra mleka in duši do mehkega. Dušeni riž naloži na skledo in obloži s pomarančnimi krhlji.

Češka narodna jed.

Umesi navadno krompirjevo testo kakor za valjance. Testo potem razvaljaj za droben prst debelo, ga razreži na majhne kocke in jih speci v nepomazani pekači. Pečene stresi v krop in naj samo enkrat prevro, nato jih hitro odcedi in stresi na vročo mast, premešaj in stresi v skledo, posuj z zmletim makom in sladkorjem, potem daj hitro na mizo.

PRAKTIČNI NASVETI**Piščancem dajaj med mehko pičo**

(krompir z otrobi, koruzne žgance in podobno) vedno nekoliko drobno stolčenih jajčnih lupin, kar pospeši razvoj in utrdi kosti.

**ŽELITE ČITATI DOBRE
REVIJE?****izberite izmed teh:****Atlántida:**

Ena izmed najboljših argentinskih revij — \$ 0.50.

El Gráfico:

Svetovna športna revija — \$ 0.20.

Billiken:

Argentinska revija za otroke — \$ 0.20.

Para Ti:

Najbolj razširjena ženska revija v Argentini — \$ 0.20.

Tipperary:

V njej dobite najlepše aventuristične novele — \$ 0.20.

La Chacra:

Najboljši svetovalec poljedelcev — \$ 0.50.

El Golfer Argentino:

Najboljša revija za golf — \$ 1.—.

Cinegraf:

Najboljša kritika ter čisto predstavljanje kinematografskih slik — \$ 1.—.

Marilú:

Najboljša deklinška prijateljca. — \$ 0.20.

Da se nam sirovo maslo ne pokvari,

ga zavijmo v mokro krpo. Krpo namočimo v vodi, kateri smo dodali nekoliko soli. Lahko pa krpo zmočimo v vodi in potem med zloženo krpo natersemo soli, zavijemo v to krpo sirovo maslo in ga shranimo v hladni kleti ali shrambi. Splah pa je treba imeti sirovo maslo poleti vedno zavito ali pokrito, ker dnevna luč in zrak povzročata hitrejšo razkrajanje glivic, ki so v njem in od katerih postane sirovo maslo žaltavo.

Pege na obrazu,

ki so nastale zaradi solnea, preženeš, ako se vsak dan umivaš s prekuhano deževnico, kateri si dodala nekaj kapljic benecoejeve tinkture.

VREDNOST DENARJA

dne 26 julija	Nakup:	Prodaja
100 dolarjev	385.—	396.—
100 ital. lir	33.20	34.—
100 dinarjev	7.—	8.30
100 šilingov	71.—	75.—
100 fran. frankov	25.40	26.20
100 čeških kron	15.50	16.70
1 funt. šterling	19.—	20.—

ISKRE

Ne samo protestantski, tudi poglavarji drugih cerkva so veliki zagovorniki morale in napovedujejo nemorali obupen boj.

Pred kratkim je izdal neki pravoslavni škof pastirsko pismo in ga naperil proti svilenim ženskim nogavicam.

Rekel je, da bi se morale ženske iz obzira do nedolžnih otrok dostojneje oblačiti.

Po mojem skromnem mnenju nedolžni otroci niti ne opazijo, če ima ženska svilene ali volnene nogavice; če nosi kratko ali dolgo krilo.

Kaj takega opazijo le starejši izkušenci.

In med te spadajo tudi gospodje moralisti.

**

Rojaku, ki je imle hudo ženo, so dajali prijatelji dobre nauke:

— Moški se mora zavedati svojega dostojanstva. Moški nosi hlače. Ali ti ne nosiš hlač doma?

— Seveda jih nosim — je zamrmral.

— No dobro. Ti imaš hlače, česa se ti je treba bati?

Pomislil je in odvrnil: — Je že res, dragi prijatelji. Jaz imam hlače na sebi, ona ima pa poleno v rokah. Vidite, to je razlika.

VELIKA KLINIKA SPECIALISTOV

Buenosaireške in pariške univerze

Za dosego popolnega zdravljenja s kolikor mogoče malimi stroški, pregledujemo svoje bolnike z X žarki in jim podarimo zdravila

ZDRAVIMO

SIFILIS. 606-014. — Moderno zdravljenje.

BLÉNORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis, vnetja in spolne bolečine.

KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — švahost.

SRCE. Srčne napake — hibe.

ŽELODEC. Čreva — krislina — jetra.

Želodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku univerze na Dunaju.

KOSTNE BOLEZNI. — Sušica.

REVMATIZEM in OBISTI. Kila — zbadanje.

GRLO, NOS, UHO. — Zdravljenje mrzlice.

ŽENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)

OTROŠKE BOLEZNI. Rakitika — otrpelost.

NERVOZA Glavebol.

ŽARKI X — DIATERMIA — ŽARKI ULTRAVIOLETAS

LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur — Izpuščaji — lišaj.

Lastni sanatorji z nizkimi cenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo.

GOVORIMO SLOVENSKO

Urniki: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12

PREGLED SAMO \$ 3—

Ob nedeljah dopoldne sprejmamo brezplačno

1017 SARMIENTO 1017
od 10 do 12 in od 14 do 21 ure

Izdajajo: Slovenska prosvetna društva v Argentini.

Za pisanje odgovarja: Uredniški odbor.

Urejuje: Jan Kacin

KAKO JE ZGRAJENO VESOLSTVO?

Skrivnostne pramegle. — 75,000 bilijonov zvezd

Kako veliko je vesolstvo?

Na to vprašanje še vedno ni dokončnega odgovora. Vsako leto globlje prodira človeški duh vanj, a do konca mu ne pride. Danes vemo, da se razprostira okrog 300 milijonov svetlobnih let okrog nas, premer "znane" nam vesoljnosti znaša torej 600 milijonov svetlobnih let.

Kaj je svetlobno leto? Svetloba se giblje z brzino 300,000 km na sekundo in to je komaj 1 svetlobna sekunda. Naš sončni sistem je v primeri z vesoljnostjo neznatno majhen. Od sonca do zemlje rabi svetloba komaj 7 minut. Toliko časa potrebuje, da prepotuje pot 126 milijonov kilometrov. Do najbližje zvezde stalnice je razdalje za kakšni dve svetlobni leti. Toda današnja astronomija računa s stotinami, tisoči in milijoni, celo sto milijoni svetlobnih let.

V prejšnjem stoletju s ose zvezdoslovci babiloni z raziskovanjem sistema Rimske ceste, danes pa jih zanimajo predvsem spiralne pramegle, to so samostojni sistemi Rimskih cest, ki nimajo z našim svetovnim sistemom nobene zvezde in vsebujejo sami milijone in tudi milijarde zvezd. Posebne zasluge za raziskovanje spiralnih megel ima sloviti ameriški zvezdoslovec prof. Hubble z observatorija na Mountu Wilsonu.

Njegovo delo nam je dalo nekakšen zadovoljiv pregled vesoljstva. Daljave, ki nas ločijo od spiralnih pramegel, se seveda ne dajo več meriti s starim geometričnim načinom merjenja kotov, temveč samo še s pomočjo spektroskopa in ostroumnimi nalikami. Kakšno delo pa je to, si lahko predstavimo, če zremo, da je

Hubble fotografiral v nekoliko letih samo na majhnem kosu severne nebesne poloble 44,000 pramegel. Na nekih mestih je šlo do 300 pramegel na površino, ki ni večja od navidezne površine meseca. Vsega skupaj bo kakšnih 75 milijonov pramegel. In vsaka ima, kakor rečeno, na milijone in tudi milijarde zvezd.

Zanimivo je, da so pramegle v pasu Rimske ceste bolj redko posejane, kar je nelogično, če je res, da nimajo nobene zveze z našim svetovnim sistemom. Ugibali so za vzrok in so našli, da mora biti v prostoru Rimske ceste mnogo temnih "oblakov", nakupičenj redke materije, ki pa vendar požirajo svetlobo pramegel. Na nekih mestih so ta nakupičenja kozmične prašne mase bolj redka in tam skozi se vajo nekatere spiralne megle. Vsako izmed 75 milijonov svetovnih sistemov ima milijardokratno maso našega sonca, a vendar je vesoljnost kot takšna prazna. Povprečna oddaljenost pramegle od pramegle jemilijon svetlobnih let, srednja gostota vesoljnosti je zato fantastično majhna; 1 g materije gre na prostornino 100 bilijonov kubičnih kilometrov!

Premer ta čas znanega vesoljstva znaša kakor rečeno 600 milijonov svetlobnih let. To pa gotovo še ne predstavlja njegovih meja. Na ta ali oni način se bo znanosti gotovo posrečilo, da bo segla še globlje v prostorje. Po ceni, ki gotovo ni pretirana, je v prostoru, ki ga poznamo, kakšnih 75,000 bilijonov zvezd.

GIBANJE POTNIŠKIH PARNIKOV

Iz Evrope dospejo

30 julija — Neptunia (iz Trsta 14.7.)
7 avgusta — Gral Artigas (iz Lisboe 19.7.)
10 avgusta — Augustus (iz Genove 26.7.)

Ako hočete biti zdravljene od vestnega in odgovornega zdravnika zatecite se na

CLINICA MEDICA CANGALLO

Zdravljenje po ravnatelju dr. A. GODEL

Specijalisti za sigurno in hitro zdravljenje — Blenoragije - Kapavca
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE
PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH

SPOLNE (606 - 914) Krvene in kožne bolezni
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNA

ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

CALLE CANGALLO 1542

Odplovejo

30 julija — Gral. Osorio (v Hamburg 21.8.)
avgusta — C. Sto Tomé (v Genovo 25.8.)
3 avgusta — Neptunia (v Trst 23.8.)
3 avgusta — Madrid (v Kremen 29.8.)
10 avgusta — Cap Arcona (v Hamburg 27.8.)
14 avgusta — Augustus (v Genovo 30.8.)

VAŽNO NAZNANILO SLOVENSKI NASELBINI

Nznanja se da je najprvovrstnejši in akreditirani zavod veneričnih in drugih spolnih bolezni

INSTITUTO MEDICO INTERNACIONAL

v ulici BRASIL 923 popolnoma obnovil svoj zavod z najmodernejšimi instrumenti za zdravljenje omenjenih bolezni in da so na čelu zavoda,

ISTI ZDRAVNIKI

kot so bili ob ustanovitvi, ki osebno zdravijo bolnike brez vsake intervencije praktikantov ali strežnikov.

OPOMBA: Naznanja se tudi, da je odstopil od tega zavoda g. Alejandro Schwarzer, ki je bil ekskluzivno pri administraciji zavoda.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA"

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914).

KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ZELO: zdravimo brez operacije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.

ZIVČNE BOLEZNI: Nevraastenja, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

ZELODEC: upadel, raširjeni, kislivi, težka prebava, bruhanje, rane.

ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, USESA: vnetje, polipt: brez operacije in bolečin.

ZENSKÉ BOLEZNI: maternica, jajčnika, neredno čiščenje.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Pregled brezplačno

GOVORI SE SLOVENSKO

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 3—12